

Г О Д И Ш Н И К
НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Философски факултет

Библиотечно-информационни науки

A N N U A L
OF SOFIA UNIVERSITY
„ST. KLIMENT OHRIDSKI“

Faculty of Philosophy

Library and Information Science

Том/Volume 8, 2016

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

доц. д-р МИЛЕНА МИЛАНОВА (*главен редактор*), доц. д-р ИЛКО ПЕНЕЛОВ (*отговорен редактор*)
проф. дфн ОЛЯ ХАРИЗАНОВА, проф. д. изк. СИМЕОН НЕДЖКОВ,
проф. д-р КРАСИМИРА ДАСКАЛОВА, проф. дфн БОРЯНА ХРИСТОВА,
доц. д-р ЕЛИЦА ЛОЗАНОВА-БЕЛЧЕВА, доц. д-р ЦВЕТАНКА ПАНЧЕВА

ВЕСЕЛА ЦОКЕВА – *секретар*

ГОДИШНИК НА СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“
ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ
БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ
Том 8, 2016

ANNUAL OF SOFIA UNIVERSITY “ST. KLIMENT OHRIDSKI”
FACULTY OF PHILOSOPHY
LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
Volume 8, 2016

**ЛИЧНАТА БИБЛИОТЕКА НА ПЕТЪР ДЪНОВ – УЧИТЕЛЯ:
ОПИТ ЗА БИБЛИОГРАФСКА ИДЕНТИФИКАЦИЯ
И РЕКОНСТРУКЦИЯ**

ЦВЕТАНКА ПАНЧЕВА, ЛЮДМИЛА Т. ДИМИТРОВА

Tsvetanka Pancheva, Lyudmila T. Dimitrova. THE PRIVATE LIBRARY OF PETAR DANOV, THE MASTER – A STUDY OF BIBLIOGRAPHIC IDENTIFICATION AND RECONSTRUCTION.

В този материал са представени резултатите от изследване на запазената в момента лична библиотека на Петър Дънов-Учителя. Извършена е библиографска идентификация на колекцията, анализирани са данните в хронологичен, езиков и тематичен аспект. Разгледани са по-значимите български и чуждестранни автори и техните произведения в контекста на интересите и творческите занимания на Дънов. По-подробно са проучени дарствените надписи и автографи, оставени върху отделни екземпляри.

Изследването е първи опит да се представи цялостно, с пълни библиографски данни личната библиотека на Петър Дънов, като се изследват и оскъдните исторически сведения за нейните трансформации, вследствие на гоненията, конфискациите на книги и репресиите срещу привържениците на неговото учение.

Ключови думи: Петър Константинов Дънов 1864–1944; лични библиотеки

This work presents the results of a study of the currently preserved private library of Petar Danov, the Master. A bibliographic identification of the collection is performed, the data are analyzed chronologically, in linguistic and thematic aspect. Most significant Bulgarian and foreign authors and their works related to the interests and creative pursuits of Petar Danov are researched. The inscriptions and autographs left on individual specimens are studied in details.

The study is the first attempt to present the private library of Petar Danov thoroughly, with full bibliographic database, by exploring even the limited historical records of some modifications in it as a result of persecution, confiscations of books and repressions against supporters of his teachings.

Keywords: Danov, Petar Konstantinov 1864–1944; Private libraries

„Твое е само това, което винаги е с теб.
Липсва ти това, което не ти е нужно.“
Петър Дънов

Изследването

Проучването и оповестяването на данни за лични колекции и библиотеки на известни личности е една интересна и малко изследвана област на библиотекознанието в България. Както многократно е изтъквано, изследването на тези библиотеки представлява интерес не само заради осветляването на книжовните пристрастия, интереси и творчески занимания на личности с принос за развитието на страната ни, но и за въздействието на книгата върху идейните им търсения, върху творческите им контакти, приятелства и духовно родство, във формирането на общностни кръгове. Книгите, с които тези личности „общуват“ понякога ни дават отправна точка за по-точно разбиране на идеите, творчеството или постъпките им, а също и за облика на времето, в което са живяли, за доминиращите в момента политически доктрини, социални и религиозни движения, за модните и предпочитани литературни творци, за господстващите течения в изкуството и т.н. Оставените по страниците им бележки, дарствени надписи и посвещения ни отварят пространство за осмисляне на познанства и приятелства, на творчески и идейни влияния.

Поради тези причини, а и заради интереса ни към личността и учението на Петър Дънов – Учителя¹, приехме предизвикателството да се заемем с по-задълбоченото проучване на запазеното от неговата лична библиотека.

В известна степен бяхме наясно с *трудността*, свързана с обекта на изследването, която е обусловена от:

– липсата на ясни параметри на понятието „лична библиотека на Петър Дънов“, поради наличието приживе на Учителя на две колекции

---

¹ Петър Дънов – Учителя (Peter Deunov/Dunow/Dunoff – The Master), често се среща в публикации и с духовното си име Учителя Беинса Дуно (The Master Beinsa Douno/Beinsa Dunó).

– личното му притежание от книги, които са му били особено ценни и библиотека на Братството, където той препраща значителна част от книгите, които му се даряват и такива, които е купувал, включително от чужбина, но които предоставя за по-широко използване от съидейниците си;

– множеството трансформации, съпътствали и двете колекции, вследствие на отношението на властта след 1944 г. към идеите на Петър Дънов и неговите последователи: извършеният на 6 декември 1957 г. обиск и конфискация на имуществото, трудовете и беседите му, както и на повсеместни обиски и конфискации в домовете на последователи на учението му в цялата страна; последвало откупуване и съзнателно „разпръскване“ на ценни негови вещи и книги в домовете на съмишленици, с цел укриването им от властта и запазването им;

– събиране и съхраняване на книгите от библиотеката на Учителя у известния художник-портретист Борис Шаров и предаването им на Братството през 1980 г. от негови близки, най-вероятно заедно с някои лични книги на художника (издадени след 1944 г., т.е. след кончината на Петър Дънов, които няма как да са част от неговата библиотека, а и такива с дарствени надписи за самия Шаров). Книгите днес се помещават в някогашния дом на брат Сава Стоянов в кв. „Изгрев“ в София, който след смъртта му принадлежи на Общество „Бяло братство“ и са изложени в малък музей на Учителя Дънов – с неговите оригинални вещи и библиотека.

Всички тези обстоятелства естествено дават своето отражение върху пълнотата на изследваната понастоящем лична библиотека на Учителя, оставят известно съмнение, че в сегашната сбирка може да са попаднали и книги, които макар и да са тематично свързани с неговите интереси и занимания, не са негово лично притежание, а са се оказали в нея поради различните ѝ местопребивавания. Разглеждайки обаче по-внимателно авторските, хронологичните, тематичните и езиковите граници на съхранената до днес библиотека на Петър Дънов, смятаме, че ако има „чужди“ екземпляри, то това са само единични случаи, които не променят съществено очерталата се обща картина.

База на настоящото изследване са:

– прегледаните *de visu* книги от къщата на Братството в кв. „Изгрев“, „за които в нашите среди се счита, че това са книги от личната библиотека на Учителя“²;

---

² **Димитрова, Людмила, Драганова, Величка.** От личната библиотека на Учителя. В: *Братски живот*, 2005, №6 (ноември), с. 1–2. [Прегледан на 07.08.2016]. Достъпно от: <http://www.bialobratstvo.info/dmdocuments/06.pdf>

– съставеният, по поръчение от Общото събрание на Братството, през април-юни 2005 г. от Людмила Димитрова и Величка Драганова „Списък на книгите от библиотеката на Учителя, намиращи се на съхранение в дома на брат Сава Стоянов в София, ул. „Ген. Щерю Атанасов, № 2“, включващ 263 тома книги и периодични издания. Този списък, след прегледа de visu през лятото на 2016 г., беше редуциран до 259 тома, тъй като в някои от книгите се намериха следи, че принадлежат на други лица;

– съхраненият в архива на Лалка Кръстева „Инвентаризационен опис“³ на вещи и книги на Учителя Петър Дънов, намиращи се в стаите, обитавани или ползвани от него (над и до Братския салон) в кв. „Изгрев“ в София и в къщата на ул. „Опълченска“ № 66“ (ползвана от Братството до 1957 г., в която се е съхранявала част от личната библиотеката на Петър Дънов и където до 1928 г. той е живял). Списъкът е направен най-прилежно от комисия от членове на Братството на 20 ноември 1957 г. (очевидно след сигнали за предстоящите действия от страна на властта срещу членовете на Братството), само две седмици преди повсеместните обиски и конфискации на литература и имущество на членове на Братството в цялата страна на 6 декември с.г. В него са регистрирани налични „на Изгрева“ над 350, а на ул. Опълченска“ № 66 – 55 броя книги от библиотеката на Учителя, или общо над 400 тома. От този списък бяха останали, опазени и описани през 2005 г. споменатите 263 тома, някои от които в по няколко екземпляра. Така че действителните заглавия днес са около 240;

– издирените и анализирани публикации – спомени на сподвижници и ученици на Петър Дънов, интервюта, статии и други документи, в които се дават, макар и косвено, сведения за личната му библиотека.

Целта на проучването ни беше:

– да идентифицираме чрез достатъчно библиографски данни наличните в библиотеката на Учителя Дънов книги, като извършим съпоставка на самите прегледани отново екземпляри с данните от: „Списъка“ от 2005 г.; електронните каталози и дигиталните библиотеки на български и редица световни библиотеки; Worldcat online catalog; издателски и книжарски каталози и бази от данни в интернет; справочни издания и биобиблиографии на отделни чуждестранни автори. Проведеното библиографско издирване беше съпътствано с множество затруднения, произтичащи както от хронологичния период на част от издирените книги (втората половина на XIX век), така и от липсата на еднозначни и в този смисъл надеждни библиографски данни за тяхната

---

³ **НБКМ–БИА**, фонд 868 (Лалка Кръстева), оп. 1, а.е. 117, л. 1–17.

идентификация в международни библиографски бази от данни и дигитални хранилища (липса или неясно посочено авторство; липса на място на издаване; на година на издаване; поредност на изданието, при наличие на множество издания; години на раждане и смърт на автора; изясняване на авторство, посочено с инициали или псевдоними; принадлежност към серия; брой на томове при многотомни издания и т.н.). Прегледът на оригиналите и тяхното сравнение с дигитални копия понякога изискваше пълно сравнение на текста, тъй като в проучваните оригинали липсваха корици или заглавни страници, съдържание, понякога и част от страниците;

– да очертаем общия профил на личната библиотека на Учителя Петър Дънов като обърнем внимание на езиковото и тематичното ѝ разнообразие, интересите му в конкретни научни области, афинитета му към отделни автори и художествени заглавия;

– да идентифицираме и разкрием имената на авторите на дарствени надписи, посвещения и подписи, които биха могли да послужат за по-нататъшни и твърде специализирани проучвания;

– да предложим на читателите на този текст самия библиографски списък на книгите и периодичните издания от личната библиотека на Петър Дънов, с всички уточнения, добавки и поправки, като свидетелство за задълбоченото ни библиографско издирване и с надеждата те да предизвикат допълнителен интерес у тях към темата и да продължат доизясняването ѝ в различни аспекти.

Историята на библиотеката на Учителя – факти, свидетелства, хипотези

Поради липсата на преки сведения за личната библиотека на Петър Дънов ще се позовем на спомените на някои от неговите сподвижници и ученици. Борис Николов, един от най-ревностните последователи на Учителя, който след кончината му на 27.12.1944 г. е избран за председател на Братския съвет и с малко прекъсване е такъв до края на живота си, в спомените си подчертава⁴:

„В библиотеката на Учителя имаше много книги – научна, художествена и окултна литература. Имаше ли любими книги Учителя? По този въпрос нищо не мога да кажа. Но ще кажа друго. Как се набираха тези книги. Идва някой и Му подари книги и Той ги препращаше към библиотеката Си. Имаше освен на български език също и на френски,

---

⁴ **Изгревът** на Бялото братство пее, учи и живее : спомени на съвременници и последователи на Всемировия Учител Беинса Дуно : сборник. Т. 2. Борис Николов : Пътят на ученика / събр., подб., записал, съхранил и представил Вергилий Кръстев. – София : Житен клас, 2000, с. 191–192.

английски и руски език. Тук беше и голямата английска енциклопедия. Когато трябваше по някой въпрос да се осведоми, ползваше енциклопедията. От художествената литература обичаше някои автори: например от класиците на руската литература: Тургенев, Толстой, Достоевски, Короленко. Понякога караше някои братя и сестри да Му четат някои книги от горните автори. Също и ние като попадахме на някой добър автор с идея и със стил, сами предлагаме на Учителя да Му четем, което Той приемаше с удоволствие... Например чели сме на Учителя легендите на Лагерльоф. Тогава Той във връзка с четенето ще направи някоя бележка, характеристика свързана с текста или с автора. При разбор на съчинението Учителят беше в такива случаи много точен. Неговите дефиниции и Неговите определения бяха безпогрешни. Някои от тези изказвания са стенографирани, други – не. Жалко че не ги събрахме, като изказвания на Учителя за дадени автори.

Понякога някой приятел отиде при Учителя и каже, че има такава и такава книга, но струвала еди колко си. Приятелят няма пари. Учителят извади пари и му даде. Онзи донесе книгата, подава я на Учителя, а Той само каже: сложете я при другите. Така се събраха много книги. По време на процеса беше направен опис на цялата литература и аз отидох при директора на Народната библиотека и написах молба, за да дойдат техни хора и да приберат библиотеката на Учителя така както беше подредена. По време на обиска дойдоха двама чиновници, представиха се, че са от Народната библиотека и натовариха книгите на един камион. А къде отиде този камион днес никой не знае. Но това ще го знаят следващите поколения, когато проверят дали тази библиотека е запазена в Народната библиотека. Ако не е запазена, значи е претопена с другите книги. Практика на обществото по онова време бе, библиотеките на видни хора да се запазят изцяло и да се приберат в Народната библиотека. Аз направих постъпки. Тези двама чиновника цивилни, които се явиха с няколко милиционера заявиха, че се явяват от името на директора на Народната библиотека. Прибраха книгите, камиона замина, ние се успокоихме, а след години потърсихме в Народната библиотека и се оказа, че никой нищо не знае. Какво е обяснението? Ами унищожиха са я. И още нещо, при отпечатването на 51 томчета беседи на Учителя от 1945 до 1950 г. ние изпращахме по десет книги от всяка издадена беседа. Накрая се разбра, че в Народната библиотека ги няма тези книги. По-късно през 1970/75 г. Никола Нанков влезе във връзка с някои служители на Народната библиотека и те поискана от него книги, за да попълнят онова, което нямат. А това беше времето, когато милицията правеше непрекъснато обиски на книгите на Учителя, прибираше ги и ги унищожаваше. Тогава разбрахме, че в Народната библиотека няма нищо. Беше излезнал каталог и когато

проверихме видяхме, че са застъпени една десета част от книгите на Учителя. Тогава един млад брат предаде няколко кашона с книги на брат Никола Нанков и той ги занесе в Народната библиотека. А откараха 19 кашона книги за претопяване. После разказаха, че имало някаква малка стаичка в мазето, където били нахвърляни тези книги. Може и да е така. Но защо ще търсят от нас книги след като ги прибраха? И защо в техния каталог не е обозначено всичко, което е излязло от Учителя, когато сме им изпращали редовно книги? По този въпрос следващите поколения ще разберат какво е било отношението на онези хранители и пазители на българското творчество към Учителя, защото те са получавали заплата, за да съхраняват такава литература.

Единствено, което имаме запазено това е списъкът на книгите в библиотеката на Учителя. Е, това все пак е нещо“.

За съжаление по-съвременните проучвания по въпроса не доведоха до обнадеждаващи резултати по отношение на сведения за книгите на Дънов, предоставени в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, както твърди в спомена си Борис Николов. Днес в личната библиотека на Учителя не откриваме доста автори и заглавията на техните книги, които фигурират в списъка от 1957 г. Не се намериха книги като: 14 заглавия на книги от Достоевски, още произведения на Николай Райнов, Новият завет, отпечатан от д-р Лонг в Ню Йорк в две серии – на български и църковнославянски през 1867 г., книгата „Легенди“-те на шведската писателка нобелистка Селма Лагерльоф, две книги от Сведенборг. От цитираните писатели класици в библиотеката присъстват с по няколко заглавия само Лев Толстой, Виктор Юго и Чарлз Дикенс.

Юристът Стефан Лазаров Тошев, друг последовател на Учителя, в спомените си цитира свое писмо от 28. 01. 1958 г. до министъра на вътрешните работи, също поставя въпроса за връщането на иззетите вещи, символни картини (Пентаграми) и лична библиотека на Дънов, както и тези, конфискувани от неговия дом в Севлиево, като се позовава на свободата на религиозната изповед и на това, че:

„...с Учението на Учителя Дънов са запознати всички културни народи, че преводи от неговото Слово са направени на руски, немски, английски, френски, италиански, латвийски, есперанто и др. езици, и че в някои държави, като напр. във Франция, Учителят Дънов има много повече последователи, отколкото в България, в редовете на които има писатели, професори, учени и пр.“⁵

Очевидно прощението му остава без последствие.

---

⁵ **Изгревът** на Бялото братство пее, учи и живее : спомени на съвременници и последователи на Всемировия Учител Беинса Дуно : сборник. Т. 13, Стефан Лазаров Тошев и др. / събр., подб., записал, съхранил и представил Вергилий Кръстев. – София : Житен клас, 2000, с. 57.

Сред спомените на съвременници и последователи на Учителя Дънов (от цитирания т. 13) се срещат бегли сведения за това кои книги им е препоръчвал да прочетат, някои от които лично им е показвал. Това са най-вече книги с религиозно и окултно съдържание. Сред тях са: „Подражание на Христа“ от Тома Кемпийски⁶, книги на Емануел Сведенборг⁷, Джон Бъниан (Бъниан)⁸, „Учителят“ на Пол Седир⁹, Ралф Уолдо Трайн¹⁰ („В гармонии с бесконечным“) и др. От изброените автори и заглавия в личната библиотека на Учителя днес присъства само книгата на Джон Бъниан, в превод на руски език „Путешествие пилигрима в небесную страну“, в два тома, за която има несигурни сведения, че е издадена през 1881 г., но мястото на изданието не е установено, въпреки направеното издирване по международни бази от данни и дигитални ресурси. Споменатите автори, изключая Бъниан, фигурират обаче в списъка от 1957 г.

В писмо на Петър Дънов от 4 май 1900 г.¹¹ до д-р Георги Миркович¹² в Сливен, той съобщава, че си е поръчал книга на английския духовник и спиритически медиум Уилям Стейнтън Моузес (William Stainton Moses – 1839–1892). От текста не става ясно, дали я е получил и кое е заглавието ѝ, а чрез личната му библиотека не се потвърди наличието на подобен автор.

---

⁶ **Хемеркен**, Томас (около 1379?), роден в гр. Кемпен – в Северозападна Германия, откъдето произхожда името, с което е станал известен. Най-голяма популярност е придобила книгата му „Подражание на Христа“ („De imitatione Christi“), издадена през 1473 г. Книгата е преведена и отпечатана на църковнославянски език през 1647 г. на територията на днешна Румъния.

⁷ **Сведенборг**, Емануел (1688–1772) – шведски учен, философ, християнски мистик и теолог, написал и публикувал 18 богословски произведения, най-известното от които е „Небе и ад“ (1758).

⁸ **Бъниан**, Джон (1628–1688) – английски християнски писател и проповедник.

⁹ **Седир**, Пол (1871–1926) – фенски окултист, автор на книги по езотерика и християнски мистицизъм. Книгата е прев. от д-р Христо Дуков от Казанлък. Прев. е лично прегледан и одобрен от П. Дънов. В каталога на НБКМ първоначално брошурата неправилно е посочена като творба на Учителя Дънов.

¹⁰ **Трайн**, Ралф Уолдо (Ralph Waldo Trine – 1866–1958) – американски писател, философ, оказал влияние върху идеите на основателя на движението „Религиозна наука“ или „Наука за разума“.

¹¹ **Писма** на Учителя Петър Дънов до д-р Георги Миркович 1898–1902 / Петър Дънов – Учителя ; Състав., разчитане, предг., биогр. данни Цветолюб Нушев. – София : Нар. библ. Св. св. Кирил и Методий, Бяло Братство, 1999, с. 59–64.

¹² **Д-р Миркович**, Георги Вълков (1828–1905) е роден и починал в Сливен. Той е виден революционер, възрожденски деятел за независима българска църква, основател на Червения кръст и на Болницата в Сливен, директор на Болградската гимназия, автор на учебници и книги, преводач от френски език, член на Българското книжовно дружество (БАН), народен представител, лекар, признат за „Баща“ на хомеопатията в България, издавал сп. „Нова светлина и здравословие“ и сп. „Виделина“, дарил 1300 тома на читалище „Зора“ в Сливен, дарил суми за поддържане сиропиталище в родния си град.

Съставителят на документалната книга за Петър Дънов „Учителя във Варна“ (1999) д-р Димитър Калев, в своя статия, озаглавена „Учителят Петър Дънов – история и култура“¹³ чертае картина на творческото му общуване с интересни за времето си личности, които са били приобщени в една или друга степен към неговите идеи и са посещавали сбирките на Братството. Сред близките съратници на Учителя той посочва д-р Георги Миркович, Анастасия д-р Желязкова (сестра на именития революционер Атанас Узунов, една от основателките и вдъхновителки и дългогодишна председателка на варненското женско културно-просветно дружество „Майка“, преводачка от френски на художествена и теософска литература), издателят Димитър Голов, писателите Михалаки Георгиев и Васил Узунов и др. Котленецът Д. Голов, завършва католическо богословие в Рим, а в неговото списание „Летописи“, редактирано от Константин Величков публикуват известни български творци като И. Вазов, А. Страшимиров, Ц. Церковски и мн. др. Затова и не е чудно, че в личната библиотека на Учителя откриваме както три годишници от сп. „Летописи“, така и книги, преведени от Анастасия д-р Желязкова, някои издавани от д-р Георги Миркович. Освен това Димитър Голов лично финансира отпечатването на така наречената „Библия на Братството“, книгата „Завета на цветните лъчи на светлината“ (1912 г.), съставена от Петър Дънов по стихове от Библията. Голов финансира също и отпечатването на първите годишници на серията „Неделни беседи“ със заглавие „Сила и Живот“ (1914–1915). Търсейки корените на съмишленничество и приятелство д-р Димитър Калев посочва, че „Изгрев“ (селището на Братството в София) няколко пъти тайно е посещавал известният изкуствовед и писател Николай Райнов, чиито художествени книги и „История на Пластичните изкуства“ в 12 тома също откриваме в личната библиотека на Учителя. Списъкът от 1957 година показва, че е имало още няколко книги от Н. Райнов. Поетесата Мара Белчева, спътница на Пенчо Славейков, редовно слуша беседите на Учителя, публикува в органа на Братството „Житно зърно“. Нейн е предговорът към издадената на италиански език (1925 г.) и на есперанто (1928 г.) беседа на Петър Дънов „Високият идеал“, изнесена от него на 11 септември 1923 г. При това положение не буди изненада наличието на нейната стихосбирка „Избрани песни“ от 1931 г. сред книгите от библиотеката му. Възможно е именно чрез нея там да присъстват и „Епически песни“ на Пенчо Славейков (1917), защото като цяло в изследваната днес лична библиотека на Петър Дънов художествените произведения от български автори са малобройни. Към тях трябва да прибавим още над 50 заглавия

---

¹³ Калев, Димитър. Учителят Петър Дънов – история и култура. В: *Братски живот*, 2005, №2 (юни), с. 1–2. [Прегледан на 07.08.2016]. Достъпно от: <http://www.bialobratstvo.info/dmddocuments/02.pdf>

от български автори, регистрирани през 1957 г., с които делът им би станал значим.

Писателят Владимир Зарев в свое интервю признава „15 години крих на тавана си архивът на Петър Дънов“¹⁴. В него той разказва за познанството си с Лалка Кръстева (последователка на Петър Дънов), която оставя на съхранение на тавана му архивът на Учителя (включващ всички негови беседи, стенографирани „на живо“ и след това отпечатани на циклостил), тъй като самата тя е наблюдавана от органите на МВР и добавя: *„Лалка Кръстева ми предаде и много тонове от личната библиотека на Учителя – това бяха книги на писатели-мистици“*. Тези материали остават у Зарев от 1975 до 1989 г.

В потвърждение на думите на Зарев в личната библиотека на П. Дънов и днес откриваме множество издания на писатели-мистици, книги по окултни науки (езотерика, френология, астрология, хиромантия, физиогномия), на различни езици. Сред тях са книги на Папюс (Papus), дьо Помар, Конрад Принц (Рыбаков), Вера Крижановска, William John Warner (известен като Cheiro), Emma L. Excell-Lynn, Katharine Hillwood Roop, Max Heindel, Paul Choinsard и др. В списъка от 1957 г. срещаме имената на още много представители на езотерични търсения и познания. Например, Алън Лео е представен с цели шест книги по астрология на английски език; Сейнт Ив д'Алвейдър с неговия „Археометър“, също на английски език; Папюс с още три книги – две на руски и една на английски език; Метерлинг – с още една; не липсва и известното заглавие „Кабалион: Херметична философия“, съставено от личност или личности забулени под псевдонима „Тримата посветени“, разглеждащи учението на Хермес Трисмегист. В този списък е и книгата на братята лекари Гастон и Андре Дюрвил „Четене характера, темперамента и болестните предразположения по лицето“, преведена от френски от един от най-дейните литератори и преводачи в средите на Братството – математика и астролога Георги Радев. Откриваме там и книгата на Henry Bogel „Laotzu's Tao and Wu Wei“ (1919?), интерпретираща Даоизма; не е отменат и Андре Мороа – книгата му „Нито ангел, нито звяр“ (1942) е преведена от друга ученичка на Петър Дънов – Мария Въжарова.

Сред описаните днес книги се намират екземпляри с личните инициали на Петър Константинов Дънов – „П.К.Д.“. Откриваме ги нанесени и върху гръбчетата на корците на двете книжни тела, събрали петте части на „Речника“ на Найден Геров. Същите инициали фигурират върху гръбчетата и на двата тома „История на цивилизацията в Англия“

---

¹⁴ Зарев, Владимир. 15 години крих на тавана си архивът на Петър Дънов : Интервю на Валери Боянов. В: *Здраве и живот, набори!* [онлайн]. [Прегледан на 07.08.2016]. Достъпно от: <http://www.nabore.bg/statia/krih-na-tavana-si-arhiva-na-petar-dunov-333-28>

от Хенри Томас Бъкъл. Отделно е запазена само корицата на „Служебник“, със споменатите инициали – „П.К.Д.“, чийто корпус явно по време на обиска е бил изтръгнат. Има още няколко запазени корици на така пострадали книги, останали заради религиозното си съдържание без своите корпуси по време на гореспоменатия обиск, извършен повсеместно по цялата страна в 6 часа сутринта на 6 декември 1957 година.

Интерес представлява екземплярът на запазеното музикално помагало с личен автограф на Петър Дънов на латиница (P. K. Dunoff). Подписът е положен върху популярното издание на George Hart „The Violin“ (отпечатано преди 1893 г.). Петър Дънов, самият много добър цигулар, явно е закупил книгата докато е следвал богословие (отначало в Семинарията „Дрю“ в гр. Медисън, щата Ню Йорк, след това в Теологическия факултет на Бостънския университет в САЩ) и впоследствие я донесъл със себе си в България. Обучението си по цигулка П. Дънов е започнал като ученик във Варненската гимназия през 1880 г. Основите за свирене му дава тогавашният директор Тодор Шишков. През 1881/82 учебна година преподавател му е чешкият капелмайстор Винсент Франтишек Фалтис, който развива у него дълбок музикален усет и пиетет към изтънчената музика. Петър Дънов не се разделя с цигулката си никога и не престава да музицира докрая на живота си. Оставил е богато песенно наследство – над 170 песни и музикалния песенен танц „Паневритмия“. Затова може би е уместно да споменем, че Петър Дънов е изнесъл със своята цигулка две концертни представления в САЩ през лятото (21 юли) и късната есен на 1891 година¹⁵. Тогава той все още е посещавал Семинарията „Дрю“. В отзива за първата му изява се казва:

„Концертът, изнесен от преподавателя Дънов в Методистката Епископална Църква на град Newtown, миналия вторник вечер (21 юли 1891 г.), беше едно много успешно събитие. Преподавателят изсвири няколко подобрени произведения за цигулка, илюстриращи турска и руска музика. Той изпя също няколко църковни песни на ориенталски езици. Изпълнението на цигулка беше на много високо ниво и целият концерт имаше рядко въздействие върху всички присъстващи любители на хубавата и изискана музика“¹⁶.

Несъмнено под „турска“ музика ще трябва да разбираме „българска“ народна музика. Дали П. Дънов наистина е бил облечен в национална македонска, т.е. българска носия, както пише в първата реклама от 16 юли, не става ясно от този кратък отзив в печата на град Нютаун, Ню Йорк, от 23 юли 1891 г. Отзив от есенния му концерт не бе открит, поради липса на запазени и дигитализирани вестници от есента на с.г.

---

¹⁵ **The Brooklyn Daily Eagle**, Monday, November 30, 1891, p. 6.

¹⁶ **The Newtown Register**, Thursday, July 9, 16 and 23, 1891, p. 5.

Откриваме в личната библиотека на Учителя екземпляри с инициали и на други личности, чиито книги се намират в нея по различни поводи – дарение, закупуване или онаследени от собствениците им по силата на различни обстоятелства. По някой от тези начини е постъпила в библиотеката на Учителя и книгата на Emilius Clark Dudley „Принципите и практиката на гинекологията за студентите и практикуващите“ (1908). В нея фигурира ръкописен надпис на английски език: „Dr. Chavdaroff. 426 W. Adams St., Chicago“. Към тази група принадлежи и 7-то издание на Библията на руски език, отпечатана в Санкт-Петербург през 1904 г. Тя е много запазена, облечена е с кожени корици с позлатени ръбове и поставена в допълнителен зелен футляр, на чието гръбче са гравирани инициал и година – „Д.1904“. Върху споменатото религиозно-алегорическо произведение на Джон Бънян на руски език „Путешествие пилигрима в небесную страну...“ (1881), на гръбчето на корицата е гравирано името: „П. Ив. Гумнеров“. На заглавната страница то е ръкописно доразвито в „Петко Ив. Гумнеров“. Същото име съществува и върху две от запазените корици на унищожените по време на обиска през 1957 г. книги. Там са шамповани и заглавията им: „Церковна история“ и „Душеполезни книги“. Очевидно тези три книги са били притежавани отначало от Петко Ив. Гумнеров, а по-късно са преминали в библиотеката на Петър Дънов. Обяснение има и то е, че от началото на 1906 година в продължение на малко повече от двадесет години, до 1928 година, Петър Дънов е живял в две стаички в къщата на Петко Гумнеров на ул. „Опълченска“ № 66¹⁷.

На гръбчето на още една измежду запазените корици можем да прочетем отпечатано заглавието ѝ „Тълкование на Новый завет“ и инициалът „В.“ на нейния бивш собственик.

Книжовни пристрастия, приятелства и духовно общуване

Запазената и библиографски представена тук библиотека на Петър Дънов представлява малка сбирка от книги и няколко заглавия периодични издания общо в около 240 заглавия (някои от тях в повече от един екземпляр или общо 259 книжни тела). Това, което впечатлява още на пръв поглед са изданията на чужди езици, които са повече от половината от всичките книги в библиотеката на Учителя. Като се вземе под внима-

---

¹⁷ Това е къща-близнак, в другата част на която дълго време е живял комунистическият водач Георги Димитров. Него и сестра му Елена, Петър Дънов няколко пъти е спасявал по време на полицейски обиски. Домакинът Петко Иванов Гумнеров (1868–1923) е бил секретар на Софийския окръжния съд и евангелист като религиозно убеждение. Отначало П. Дънов започва да изнася своите сказки там. За десетилетия напред къщата на ул. „Опълченска“ № 66 остава притегателен център за неговите последователи и съмишленици.

ние житейския му път, съвсем естествено е да доминират сред тях изданията на английски език – общо 85. Следват ги книгите на руски език – 25, на френски – 7, на литовски – 2 и по една книга – на украински, полски, хърватски и есперанто.

Местоиздаването на книгите също е твърде разнообразно. Сред англоезичните публикации превес имат издадените (понякога и едновременно) в Ню Йорк, Филадельфия, Чикаго, Бостън, Лондон книги от престижни издателства със седалища в различни градове, известни и с многото си преиздания на едни и същи популярни за времето си заглавия. Сред тях са American Bible Society (за англоезичните Библии); The history Association (за 25-томната „The Historian’s History of the World“); John Winston & Co. със структури във Philadelphia, PA; Chicago, IL; Syracuse, NY (за „A Cyclopedia of Family Medicine“); G & C. Merriam Co. в Springfield, MA (за „Webster’s international dictionary of the English language“) и др.

За ценността и солидността на придобитите от чужди издателства издания може да се съди и по сериите, в които те излизат, напр. „American science series“ (за Учебник по химия за начинаещи, издаден през 1892 г. в Ню Йорк); Science primers (за книга по геология); Проблемы музикознания. Историческая библиотека (за книги и учебници по музика, издавани в Москва и Санкт Петербург от издателство Музгиз през 30-те години на миналия век); The human nature library (за изданието „The complete Man“ на известния американски френолог Хенри Дрейтън, чиито книги се преиздават, включително и на български език и в наши дни).

Сред наличните книги в сериите на български издателства можем да отбележим такива от: „Библиотека Безсмъртни мисли“ – (притежават се всички издания с мисли на Русо, Волтер, Шопенхауер, Толстой, Дарвин, Паскал, Макиавели, Кант, Конфуций); „Библиотека Корали“ (притежават се всички издания); отделни заглавия от „Библиотека Знаменити романи“; „Библиотека Перли на световната литература“; „Мозайка от знаменити съвременни романи“; „Литературно-критическа библиотека“; „Психологическа библиотека“; „Библиотека Музика и живот“; „Библиотека Филхармония“; „Библиотека Назад към природата“; „Библиотека Братство“ др.

Що се отнася до хронологичните граници на включените в личната библиотека на Петър Дънов книги, то те, според установената датировка са в диапазона 1870–1944 г. От всичките прегледани de visu и идентифицирани от нас книги, само за пет заглавия не беше възможно да се определи годината на издаване, тъй като те са регистрирани без година във всички прегледани електронни каталози, бази от данни и дигитални библиотеки. Една от книгите, поради липса на корица и титулна страница,

не беше идентифицирана с достатъчно библиографски данни и се отрази в списъка само със заглавие „Психология“ и количествена характеристика от 340 с. За няколко от заглавията датировката е посочена в прави скоби, поради известна несигурност на намерените по странични източници сведения. Независимо от това, след всички библиографски издирвания на данни, които предприехме, включително и такива за годините на раждане и смърт на авторите (които сме отразили в библиографското описание), сме склонни да допуснем, че посочените хронологични граници на личната библиотека на Учителя Дънов едва ли ще претърпят промени при бъдещи проучвания.

Като най-стара книга от библиотеката можем да посочим „The Fairy book : The best popular Stories : Selected and Rendered Anew by the author of „John Halifax, Gentleman“ (New York : Harper and Brothers, 1870). Автор на книгата е английската писателка и поетеса Дина Мария Крейк, която е започнала литературната си дейност с разкази за деца. Романът ѝ „John Halifax, Gentleman“ е издаден за пръв път през 1856 г., адаптиран е многократно, включително чрез посоченото издание от библиотеката на Учителя. За популярността на тази книга може да се съди по незатихващия интерес към нея – ням филм по адаптация на романа от 1915 г., филмова версия – от 1938 г., телевизионна поредица на Би Би Си от 1974 г.¹⁸

И ако за посочената книга нямаме никакви сведения за това, по какви причини присъства в библиотеката на Петър Дънов, то за следващите 12 книги, три от които издадени почти по същото време като „The Fairy book“, със сигурност знаем, че са твърде важни за него. Става въпрос за Библията – книгата, която винаги е била с Учителя, и която, според избраната от нас негова мисъл за мотото на настоящия текст, очевидно му е била най-необходима, с която той не се е разделял. Затова и в личната му библиотека тя присъства с 12 много редки екземпляра – луксозни издания на различни езици, издадени в Цариград (1871, 1912), Ню Йорк (1884, 1901, 1918), Москва (1900), Санкт Петербург (1901, 1904), Виена (1885), Берлин (1925).

Измежду тях, изключително ценно наследство за последователите на Петър Дънов е запазеният екземпляр на протестантската Библия, издадена във Виена през 1885 г. Тя е изпъстрена с приписки, направени на български език с черно мастило и други, с черен молив. Поради подмяна на корицата, не е ясно дали върху оригиналната корица са били отпечатани инициалите на Петър Дънов, при положение, че в корпуса на Библията такива не са открити. След сериозно графологическо съпоставяне се доказва, че част от приписките, включващи записаните с мастило текстове, рисунките, нетрадиционно изписаните дати и други обозначения,

---

¹⁸ **John Halifax, Gentleman.** In: Wikipedia, the free encyclopedia. [Прегледан на 07.08.2016]. Достъпно от: https://en.wikipedia.org/wiki/John_Halifax_Gentleman

са направени лично от Петър Дънов в периода след завръщането му от Америка през 1895 и до края 1900 г. Така документално се потвърди битувашото сред по-старите негови духовни последователи убеждение, че запазеният екземпляр е „Личната Библия на Учителя“. Тя има факсимилно издание от 2012 г. Другата част от бележките в тази Библия, изписаните с молив, включват дати и кратки текстове със стенографско писмо. Направени са в по-късен етап – след 6 октомври 1932 до 1940 г. от една от най-верните съратнички на Учителя – Савка Керемидчиева, една от трите стенографки на неговите беседи, лекции и разговори. Този факт отново беше доказан чрез графологически анализ. Освен това беше открит и личният ѝ автограф със стенографска сигла на страница 752-ра от гореспоментата Библия, което потвърди направеното заключение за авторството на бележките ѝ. Най-вероятно Петър Дънов е подарил личната си Библия на Савка Керемидчиева, в знак на признание за нейната всеотдайност към неговото дело.

Приписките в личната Библия на Петър Дънов, с техните послания и фиксирани дати, са много добра основа за възможни бъдещи изследвания и корелации с периодите от личния му живот, духовното му израстване и обществена изявя, отразени същевременно и в неговите писма и лични тефтерчета със записки от същия период – 1895–1900 г.

Хронологията (1932–1940 г.) в записките на Савка Керемидчиева също дава възможност за изследване личностното ѝ развитие. То е непосредствено свързано с честото ѝ духовно общуване с Учителя Петър Дънов и с живота в Братството, съсредоточен по това време изцяло „на Изгрева“.

Между описаните Библии има една на английски език, джобен формат, изписана на същия език с много четлив почерк, от корица до корица, до и между печатния текст, много разкъсана и с липсващи последни страници. Личи, че е била работна Библия за някого. След внимателен оглед беше установено, че тя е подарък на Howard F. Brown от неговата майка. Посвещението към сина ѝ е с дата 02.09.1886 г. След проучване в Годишниците на Богословската семинария „Дрю“ в гр. Медисън, щата Ню Йорк, бе установено, че Хауърд Браун е бил състудент на Петър Дънов там през годините 1888–1890. Вероятно при раздялата им той е подарил за спомен тази малка Библия на приятеля си.

Очаквано в личната библиотека на Учителя има оригинална Библия на нов български език от 1871 г. Тя е представена с три луксозни екземпляра с позлатени букви върху предната корица и с позлатени ръбове на страниците. Две от библиите са изключително запазени, докато третата е с много изтъркана позлата и доста закъсана от употреба. Върху вътрешната страна на кориците – първа и последна, върху авантитулната

страница и празната последна страница има много разхвърляно нанесени бележки. Почти всички са свързани с рожденните дати и битието на няколко личности и техните фамилии: на децата на Иван Попов, родени в периода 1880–1890 г., само за едно от които – Ивана, е упоменат градът, където е родена – Копривщица. Много впечатляваща е следната родова информация – „*Величко Попов е роден на 1725 година в град Владися*“ (*Влодися ?*). Явно става дума за родоначалника на рода „Попови“. На авантитула срещаме сведение за друга личност, за „*Найден К. Врачев, роден в 1879, октомврий 30-й*.“ За него се съобщава още: „*Найденчо дадохме у лелкини на 1880, март 10-й*“; „*Найденчо зет от там на 1882 г., юний 1-й. Писал С. И. Попов*“ и добавени няколко автографа на С. Попов. По-нататък, с друг почерк, има съобщение: „*Бабка умря на 4-тий октомври 1897 г. в София на 12 и половина часа през нощта срещу събота*“.

Защо и този екземпляр присъства в личната библиотека на Петър Дънов, отговорът намираме на последната 1054-а страница с библейски текст. Долу, с червено мастило, е записано „*Никола П. Каишев. 6 януарий 1940 г. София*“. Същият е племенник на инж. Никола Каишев (1863–1953), един от възстановителите на опожарената по време на Руско-турската война Стара Загора. Каишеви са известен род от с. Чокманово, Смолянско. От същия род произлиза и генерал Атанас П. Каишев (1872–1941). От спомените на съвременници и последователи на Учителя става ясно, че Никола (Кольо) Каишев е последовател и далечен роднина на Петър Дънов. Най-вероятно родството им идва по линия на бащата на Учителя, известният варненски поп Константин А. Дъновски (1830–1918), родом от близкото до с. Чокманово, с. Читак, сега квартал Устово в Смолян. Възможно е родство и по майчина линия на поп Константин, идваща от известния устовски род Зибилци.

Описвайки по-подробно изписаното по страниците на тази Библия искаме да илюстрираме, че в изследваната лична библиотека на Петър Дънов Библията е ценна не само със своите внушения, но и с бележките и мислите, записани върху нея от притежателя ѝ, но и с това, че играе ролята и на своеобразна семейна летопис, която отразява най-важното, случило се в семейството и рода – раждания, бракове, сполетяни нещастия, смърт.

Интересен аспект в изследването представлява проучването на авторството на книгите. Установи се, че българските автори са около 40, като сред тях се открояват имената на Софроний Врачански, Найден Геров, Стилиян Чилингиров, Иван Клинчаров, проф. Стефан Младенов, проф. Михаил Арнаудов, Николай Райнов, Владимир Русалиев, Петър

Димков, Пенчо Славейков, Стоян Ватралски, Мара Белчева и др. Връзката на авторите на книгите с Петър Дънов се опитахме да потърсим в няколко различни направления:

1. Като автори на книги, които са утвърдени изследователи или практики в конкретна област на знанието, представляваща интерес за него. Например *музикалната му осведоменост* като цигулар и заниманията му с композиция, както и значението, което придава на музиката като средство за постигане на душевна хармония, са основателна причина за наличието в библиотеката му на публикации на утвърдени музиканти, композитори и музикални педагози като Андрей Анастасов Стоянов, Борис Тричков, Димитър Василев Радев, Цанко П. Цанков, Асен Арнаудов, музикалният историк, учителят от Ямбол Андрей Д. Андреев; *усвояването на чужди езици* и афинитета му към езиковедската тематика обяснява присъствието в библиотеката му на автори като Найден Геров, Иван Анастасов Миладинов, Стефан Младенов, Атанас Д. Атанасов („Курс по есперанто“), Любен Казанджиев (който предприема интересно философско сравняване на българския език с другите езици в книгата си „Българският народен езиков гений“, тъй като предлага коренно различен поглед върху езиците като инструменти за изразяване. Понеже изследването му не е филологическо, то е счетено за псевдонаучно от съвременниците му, но в наши дни получава положителна оценка¹⁹). Любопитството му към тематика, свързана с *българската история и културен подем, с видни исторически личности* предопределя наличие на автори като Софроний Врачански, Стилиян Чилингиров („Какво е дал българинът на другите народи“), генерал Никола Д. Недев („Дойранската епопея 1915–1918“ и др.), Ганчо Ценов („Произходът на българите и начало на българската държава и българската църква“), Иван Клиничаров.

2. Като автори, негови ученици, чиито идеи и публикации са свързани пряко или косвено с учението му. Тук можем да отнесем книгите на Методи Константинов, Георги Томалевски, Георги Радев, Стефан Топшев, Сава Калименов, Михаил Стоицев, Буча Бехар. Част от имената на авторите са извлечени от Списъка от 1957 г. като тези на Невена Неделчева, Милка Периклиева, Димитрина Антонова, Дядо Благо (Стоян Русев), Любомир Лулчев, Олга Славчева (която написва текста към първа и трета част на танца Паневритмия) и др.

3. Книги, които са важни за Учителя не само със своето съдържание, а защото са дар от съмишленици и последователи на неговото учение, с които го свързват лично приятелство и духовна близост. Някои от тях са с посвещения и автографи. Такива са авторите: Владимир Русалиев,

---

¹⁹Панайотов, Виктор. Забравено изследване може да стане повод за огромна национална гордост. В: *Littlebg* [онлайн], 27ян. 2016. [Прегледан на 16.08.2016]. Достъпно от: <http://littlebg.com/zabraveno-izsledvane-povod-za-nationalna-gordost/#>

Младен Николов, Елиезер Коен, Андрей Д. Андреев, Стоян Коскин, Петър Димков, Борис Тричков, Кирил Бербенко и др.

Чуждите автори, чиито книги присъстват в личната библиотека в оригинал или в превод са малко над 100 и видимо доминират над българските. Наред с вече споменатите писатели класици, могат да се видят имена на известни автори като Рабиндранат Тагор, Махатма Ганди, Плутарх, Морис Метерлинк, Константин Иречек и др. По отношение на притежаваните издания от чужди автори може да се направи извода, че това са все утвърдени имена на учени и практики в своята област като:

– *Хенри Грей* (известен и днес със своята „Анатомия на Грей: Описателна и хирургическа“, претърпяла 39 редакции и преиздания, която Учителят Дънов притежава в оригинално издание от 1887 г.);

– *Max Heindel* (датско-американски християнски окултист, астролог и мистик. Автор е на книги, в които се проповядват розенкройцерските принципи и философията на розенкройцерите);

– *Алфред Бине* (френски психолог, един от създателите на първата метрична стълбица за измерване на интелигентността);

– *Bernard Hollander* (английски психиатър, един от основните поддръжници на френологията в началото на ХХ в., получил признание за книгите си в тази област, вкл. за „The mental functions of the Brain“, налична в оригинал в Лондонско издание от 1901 г. в изследваната библиотека);

– *Карл Бюхер* (известен немски икономист, професор по политическа икономия и финанси);

– *Джон Милтън* (английски поет и публицист, книгите и памфлетите му са в защита на английския народ и републиката на Кромуел. Най-известен е с епическата поема „Изгубеният рай“);

– *Хенри Томас Бъкъл* (Бъкъл) (известен английски историк, автор на монументалната „История на цивилизацията в Англия“, притежавана от Петър Дънов в двутомното издание на български език от 1894 г.);

– *Едуард Гибън* (един от най-известните английски историци, автор на многотомната „Залез и упадък на Римската империя“, започнала да излиза на английски език в 1776 г. Налични в оригинал в библиотеката на Учителя са само два тома от поредицата, издадени във Филаделфия от издателство „Porter & Coates“, без да бъде уточнена годината на издаването им. Интересен е фактът, че тази книга е издадена в превод на български език от Владимир Свинтила и Антон Даскалов едва през 1999 г.);

– *Henry Charles Lahee* (американски музиколог, известен с редица фундаментални книги по история на музиката);

– *Люсиен Шевальо* (френски пианист, композитор и музикален теоретик, написал главата за хармонията за Музикалната енциклопедия от 1921 г., която след това излиза като самостоятелна книга в превод на руски под заглавие „История учений о гармонии“ през 1932 г. Именно тя се съхранява в личната библиотека на Петър Дънов);

– *George Hart* (английски музиколог и производител на музикални инструменти, известен и с книгата си „The Violin : Its Famous Makers and Their Imitators“, която е претърпяла множество преиздания през годините, а в библиотеката на Учителя тя присъства с издание, което не е точно датирано, но е преди 1893 г.);

– *Николай Римски-Корсаков, Иосиф Игнатъевич Дубовский, Сергей Владимирович Евсеев, Игор Владимирович Способин, Юрий Николаевич Тюлин* (известни руски музикални дейци, композитори, диригенти и педагози, присъстващи в изследването ни с учебници по хармония в музиката, издадени в престижни руски издания от 20–30 г. на XX век);

– *Язепс Витолд* (латвийски композитор, музикален педагог и критик, завършил Санкт Петербургската консерватория, един от учениците на Сергей Прокофиев, първият професор на Латвийската консерватория, носеща днес неговото име).

– *Emils Darzins* (латвийски композитор, музикален критик и хоров диригент, ученик на Николай Римски-Корсаков. Произведението му „Меланхоличен валс“, което Петър Дънов е притежавал, е създадено през 1904 г., но веднага става повод за полемики в латвийските музикални среди. Обвиняват автора в плагиатство и той унищожава партитурите. Има предположение, че валсът е реконструиран и издаден чак след смъртта му през 1910 г. и най-вероятно това е изданието, което се съхранява днес в личната библиотека на Учителя);

– *Иван Александрович Поломаренко* (един от най-големите музиканти арфисти от края на XIX и началото на XX век, артист в оркестъра на граф А. Д. Шереметев и в оркестъра на Петроградско-Ленинградския малък оперен театър, автор на първата книга за арфа на руски език, която е част от изследваната колекция).

Могат да се посочат и още много други примери, свързани със специализираните медицински речници и медицински издания, на автори от ранга на *Amédee Dechambre* и *Mathias Duval* „Dictionnaire usuel des sciences médicales“; *Arthur Albert Stevens*, *Emilius Clark Dudley* и др., които, макар и да нямат славата на „Анатомията на Грей“, многократно са преиздавани и присъстват в различни дигитални колекции по света.

Към книгите с медицинска тематика Петър Дънов проявява неизменен интерес и поради факта, че той допълнително, по собствено желание

е следвал една година медицина в САЩ. Завърнал се в България е продължил да обогатява натрупаните там познания. Показателен е споменът на д-р Георги Н. Чакалов, най-голям брат на математика академик Любомир Н. Чакалов. Година след завръщането си от САЩ, където завършил медицина, д-р Г. Чакалов, като военен полковник лекар, е изпратен през 1900 г. във Варна. Там на военна служба е бил и неговият по-малък брат Васил Н. Чакалов, който впоследствие се оженил за една от племенничките на Петър Дънов – Люба Пенкова Стамова. За нестихващия интерес на П. Дънов към медицината, д-р Г. Чакалов разказва през 1954 г. в спомените си:

„Като се върнах в България се запознах с покойния Петър Дънов, основател на „Бялото Братство“. И той като мене беше завършил образованието си в Америка и владееше добре английски. Занимаваше се по едно време с френология и искаше да му дам да четене нещо и по анатомия и физиология. Дадох му всичко, каквото имах, между които книги беше и анатомията на проф. Грей. Върна ми книгите след няколко месеца и ме накара да го подложка на изпит по морфология на човешкия мозък. Лесно се изпитва човек с учебник в ръка. Видях, че той е напълно запознат с моторните центрове в кортекса, както и със заплетената материя във вътрешността. Как е могъл той без чужда помощ, сам, да завладее човешкия мозък – остава и сега за мен една тайна – само с прочитането на учебника на проф. Грей. Показва какво може да постигне човек ако съсредоточи вниманието и въображението си върху известен предмет.“²⁰

Макар и с неофициално завършено медицинско образование, заради успехите му в нетрадиционното лечителство, изразяващо се в лечение чрез правилно предимно вегетарианско хранене, използване на билки, цвето-, слънце- и водолечение и най-вече чрез насочване към духовна чистота и към християнските добродетели, хората често го наричали „доктор Дънов“. И днес в публичното пространство някои го обявяват неправилно за лекар като пред името му изписват титлата „д-р“.

Като авторитетни и популярни за времето си следва да се определят и езиковедските издания и многото езикови речници от типа на Webster's international dictionary of the English language (1892), Nouveau petit Larousse illustré (1937), Hebrew-English lexicon : containing all the hebrew and chaldean words in the Old Testament scriptures, with their meanings in English (1882?), Greek-English: with an introduction to the history of Greek sounds (1910), An elementary Greek grammar (1884), A Greek-English lexicon to the New Testament (1889).

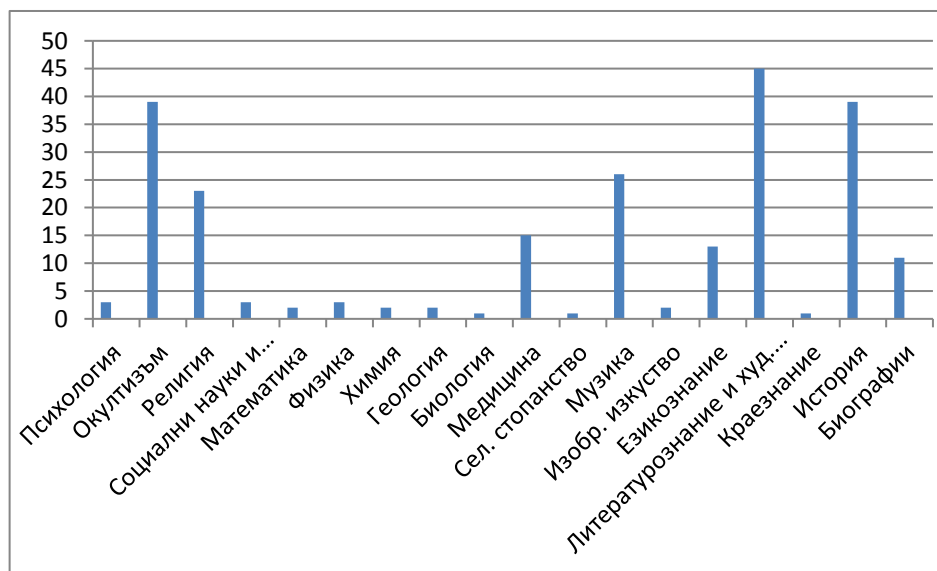
Извън книгите с индивидуален автор, в изследваната лична библиотека се установиха още около 50 заглавия, които могат да се определят

---

²⁰ НБКМ-БИА, ф. 772 (Г. Чакалов), а.е. 1, л. 113.

като анонимни книги, сборници, речници и други издания с колективно авторство, както и няколко заглавия периодични издания (отделни годишнини от сп. „Летописи“, сп. „Селска просвета“, почти пълно издание на руското сп. „Жар-птица“), а също и отделни томове от поредици („Сборник за народни умотворения, наука и книжнина“, „Телеграфо-пощенски и телефонен календар“)²¹.

Разпределението на запазените днес книги от личната библиотека на Учителя по отрасли и подотрасли на знанието е нагледно илюстрирано с поместената по-долу диаграма. Данните не включват периодичните и поредичните издания, поради невъзможността материалите от тях да се вместят в една конкретна научна област. Книгите са идентифицирани тематично според класификационните индекси и предметните рубрики, отразени в електронния каталог на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, националните библиотеки на Франция, Русия и др., Worldcat online catalog, както и множество дигитални колекции и антикварни онлайн книжарници. Подбран е един отрасъл на знанието за всяка книга, според доминиращото ѝ съдържание. В някои от случаите това се оказва доста труден избор, защото една и съща книга, присъстваща в Worldcat online catalog понякога с до 10 описания, идващи от различни библиотеки е класифицирана по коренно различен начин в отделните из-

²¹ Общият брой на оповестените книги от български и чужди автори и на анонимните и колективните произведения не съвпада с посочения обем на библиотеката от 240 заглавия, тъй като някои от авторите присъстват с повече от едно произведение или от едно заглавие има по два екземпляра.

дания. Това наложи допълнителни библиографски издирвания и уточнения с биографичните данни за автора и преглеждането на други справочни публикации. За основа на отрасловото структуриране бяха използвани подразделенията на Универсалната десетична класификация. Очерта се наличие на книги в 18 отрасли и подотрасъла.

На първо място като брой изпъкнаха книгите по литературознание и художествената литература. Това може да се обясни до известна степен с афинитета на Петър Дънов към определени литературни творци, както и с наличието на художествени произведения, чиито автори той е познавал и които са му подарили книгите си с автограф. Голяма група обаче в тази категория са алегорични, окултни, фантастични, психологически романи от типа на „Пътешествието на пилигрима“ (Джон Бънян), „Безсмъртна любов“ (Дук дьо Помар), „Занони“ (Едуард Булуър-Литон), „Паутина“, „На соседней планете“, „Немезида“, „Смърт планеты“, „Законодатели“ (Вера Ивановна Крыжановская (Рочестер), „Voice of Pion“ (Katharine Hillwood Poor), „Колесо Иксиона“ (К. Принц (Рыбаков), „The impersonal life“ (Joseph Sieber Benner), „The seven Valleys“ (Baha'u'Llah), „Cheiro's memoirs“ (William John Warner) и др.

На второ място са книгите, условно определени в Универсалната десетична класификация като „Проблеми на окултното, теории и системи на езотеричните дисциплини, които изясняват и интерпретират феномените и проблемите на окултното“. В тази група са включени и духовни учения като бахайство, розенкройцерство, а също и книги, свързани с учението на самия Петър Дънов и негови последователи.

Със същия брой заглавия са книгите по история. Сред тях се откроява 25 томната история на света „The Historian's History of the World“, луксозно издание от 1907 г., с много цветни и черно-бели илюстрации и географски карти. От останалите исторически съчинения специално място заслужават „Закат Европы“ (известна и като „Залезът на Запада“ – историческо произведение на Освалд Шпенглер, синтез на политикономия, политика, математика, скулптура и музика), „История на цивилизацията в Англия“ (Хенри Томас Бъкъл), „Произходът на българите и начало на българската държава и българската църква“ (Ганчо Ценов), „История на българите“ (Константин Иречек), военноисторическите книги на Никола Недев и др.

Както беше подчертано съществено място заемат също книгите и материалите (текст и ноти) по музика от известни и цитирани вече автори. От таблицата се вижда, че важна част в личната библиотека на Учителя заемат библиите, житията и други религиозни текстове. Значителна част в нея имат и медицинските книги, речници и учебници. Приб-

лизително същият е и обемът на езиковите речници и справочници. Библиографичните материали се свързват с интереса му към личности като Махатма Ганди, Лев Толстой, както и към поредицата „Безсмъртни мисли на велики хора“ (1939–1940). Като единични можем да определим публикациите по психология, биология, химия, геология, селско стопанство, социални науки.

Макар и претърпените метаморфози около опазването на личната библиотека на Петър Дънов да не ни позволяват по-уверено да разсъждаваме за неговите разностранни интереси и занимания, дори и запазеното днес от нея е основание да акцентираме върху голямото разнообразие от теми, от които той се е интересувал, както и да посочим книги, които вероятно е пазел, заради сантимента му към приятели и съмишленници.

Дарствени надписи, подписи, инициали и бележки върху книгите

В личната библиотека на Петър Дънов са запазени и 14 броя книги с дарствени надписи върху тях. Палитрата от заглавия и личностите, които са оставили своя автограф с почит към Учителя, са много разнообразни. Срещат се автори и книги от широк спектър на познанието – музика, история, психология, литература, геология, животен магнетизъм, социални въпроси, природно лекуване, драма, история на медицината и списание за поминъчни знания. Написани са от български автори или преведени от българи на български език и поднесени с голям пиетет към Словото, делото и личността на Учителя Петър Дънов.

Считаме, че хронологичното проследяване на получаването на тези книги от Учителя Петър Дънов би изяснило по-добре процесът на утвърждаването му като феномен в българското културно и духовно пространство.

Най-ранният дарствен надпис е положен върху преведената от френски език от К. Б. (Кирил Бербенко)²² книга на Алфред Бине „Животен магнетизъм в човека“. Той гласи: „Г-ну Петру К. Дънову. 29 януари 1902 г. От преводача“. От изследвания върху жизнения път на Петър Дънов знаем, че през месец юли 1901 г. той, заедно с издателя на сп. „Родина“ Тодор Ив. Бъчваров тръгва пеша от Варна за София. Както по-

---

²² **Бербенко**, Кирил Дмитриевич (псевд. Кирилов) (1866–1914). Произхожда от български преселници в Бесарабия. Завършва юридическия факултет на Новорусийския университет. Пристига в България, подгонен заради участието си в студентски демонстрации против император Александър III. 25 години е бил кореспондент на вестник „Новое время“, изявявал се е като публицист и преводач. [Прегледан на 07.08.2016]. Достъпно от: https://traditio.wiki/Кирил_Дмитриевич_Бербенко

късно пише в свое писмо, П. Дънов за първи път посещава столицата. Пътувайки през Бургас, Ямбол, Сливен, Стара и Нова Загора, Пловдив и Пазарджик, той навсякъде държи сказки по френология, прави измервания на черепите на хората, разглежда и коментира съответните им енергийни центрове. В София пристига в края на м. септември и най-вероятно през месец октомври П. Дънов изнася в салона на дружество „Славянска беседа“ сказка по френология. Информацията е косвена и се базира на съобщението, че представителят на официалната наука г-н Христо Пиперов, член на Българското природоизпитателно дружество, за да го обори, е държал контра сказка. Преводачът на книгата Кирил Бербенко, живеещ в България от 1891 г., най-вероятно е присъствал на сказката с тема по френология, тъй като от заглавието на преведената от него книга и на още една, е видно, че този род познание го привлича. Самият Петър Дънов се задържа в София до м. април 1902 г. и това предполага междувременно те да са установили помежду си контакт и така да се е стигнало до поднасяне на споменатата книга с автографа на Кирил Бербенко.

С посещението в София, както сам Петър Дънов съобщава в писмо, е завършила първата запланувана от него обиколка на България. Целта била изнасяне на сказки с тълкуване на Евангелието, сказки по френология или провеждане на спиритически сеанси. Чрез тях хората е трябвало да бъдат убедени в съществуването и на много по-фини енергийни светове, с които по желание можем да влезем във връзка. Сказките са повод и за създаване на познанства с хора, вълнуващи се от християнските ценности. През следващите няколко години той прави обиколки и на други части от България. Поради големия интерес към духовните му идеи, изложени много убедително, Петър Дънов е канен отново и отново за посещение и започва редовно да обикаля България и да буди „за Божествената Любов и Доброто душите на хората“. Постепенно, между 1901 и 1911 г., в страната се създава мрежа от групи от негови последователи и съмишленици, с които той поддържа и писмовна връзка. През този период започва да събира на срещи-събори през лятото своите съидейници. Така се поставя началото на бъдещото общество „Бяло Братство“.

В личната библиотека няма запазена подарена книга на П. Дънов с автограф след 1902 г. и до края на Междусъюзническата война.

Върху корицата на екземпляр от драматичната поема „Над езерото“ от Стоян Коскин, издадена през 1918 година в Ямбол, има адрес „*София, г-н Петър Дънов, Опълченска № 66*“. От пощенското клеймо разбираме, че авторът е изпратил книгата си на Учителя и тя е пристигнала в София

на 18 юли 1919 г. Друг автор, младият д-р Кирил Н. Паскалев с псевдоним „Самарянин“, през 1926 г. отпечатва анонимно брошурата „Един болен обществен въпрос поддържан с инжекции (по законопроекта за Народното здраве)“. На корицата на брошурата е написал само съдържано-интимното посвещение: „*На моя Учител*“.

На 14 февруари 1937 г. Димитър Петров от Кюстендил, ул. „Св. Климент № 10“, написва следното посвещение „*Подарявам на обичния учител г-н Дънов*“, придружено с името и градът, в който живее. Необичаен в случая е изборът на произведението, върху което е изписал тези думи на признателност. Това е на гърба на заглавната страница на месечното списание за „обществено-научно-поминьчни знания „Селска просвета“ от 1911 г., печатано в Кюстендил, където авторът в по-късните си години живее и там умира. Можем да допуснем, че издателят Димитър Петров подарява това списание не случайно, защото 1911 година може би е била важна за неговото духовно израстване, за което личността и словото на Петър Дънов са имали важен принос.

Писателят Владимир Русалиев надписва книгата си „Писма от Драганово“ така: „*На слънчевия Учител и вдъхновен водач към градуцето – в знак на преклонение. Вл. Русалиев. 12 април 1937 г. София*“. Може да се допусне, че и върху другите три книги, липсващи днес в личната библиотека, но регистрирани в Списъка от 1957 г., Вл. Русалиев е записал също такива уважителни слова към Учителя.

На 5 септември 1938 г. д-р Стефан Джаков поднася своята „История на медицината“, издадена през 1932 г., с кратко посвещение – „*На г. Петър Дънов от автора. София, 05.09.1938 г.*“

Други четири книги с автографи обогатяват личната библиотека на Учителя през следващата 1939 г. Две са из историята на музиката, от учителя Андрей Д. Андреев, с краткото посвещение „*На Учителя*“. Третият много уважителен автограф е положен върху първия том от „Наръчник по природно лекуване и живеене“. Той гласи „*На Учителя П. Дънов, в знак на искрення признателност. 29.09.1939 г. София*“. Трите тома са скъп дар за Учителя от народния лечител д-р Петър Димков, към когото Петър Дънов изпитва също голямо уважение.

Изключителен интерес представлява и малката книжка с поезия, озаглавена „*Duet. Ciklus sonata*“, издадена през 1922 г. в Загреб. Вероятно авторът ѝ, хърватският общественик и поет Dr. Ivo Hengster, с поетичния псевдоним Ivo Kokin, цени особено тази своя стихосбирка, защото именно нея носи при визитата си в България. Лично я подарява на Петър Дънов през лятото на 1939 г., когато го посещава „на Изгрева“ в

София и в лагера на Бялото Братство на Рила, при 7-те рилски езера. Неговото посвещение на хърватски език към П. Дънов е на заглавната страница на книжката. Иво Хенгстер, убеден вегетарианец и председател на Хърватското вегетарианско дружество, е на посещение в България сред приятели вегетарианци като него, каквито са и последователите на Учителя Дънов.

Известният композитор и музикален педагог Борис Тричков поднася книгата си „Стълбицата, български метод за съзнателно нотно пеене“ със следния автограф: „*На дълбокоуважавания г. Петър Дънов – Борис Тричков. София, 20.07.1940 г.*“.

Минният инженер и убеден последовател на Петър Дънов, д-р Елизер Коен му дарява своя научен труд, отпечатан през 1941 г., с емоционалното посвещение: „*На Учителя – Светлия Образ на нашия живот, с израз на признателност и любов, подарява Авторът*“. Липсва датата на посещението, но най-вероятно книгата е поднесена веднага след издаването ѝ.

Нови две книги по музикална история на древния свят получава през 1942 г. Петър Дънов от Андрей Д. Андреев, с познатото вече кратко „*На Учителя*“.

През 1943 г. и учителят при Американския колеж в София, психологът д-р Младен Николов поднася на Петър Дънов своя, отпечатан предната година труд „Отражение на психоанализата върху педагогията“. На заглавната страница е написал: „*На истинския учител Петър Дънов от автора: д-р Николов. София, 30.07.1943 г.*“ Има основание да се предполага, че Младен Николов е запознат с интересите на Петър Дънов в областта на психологията и е повлиян от педагогическите му идеи, които присъстват още в издадената във Варна през далечната 1896 г. първа книга на младия, току що завърнал се от Америка Петър Дънов – „*Науката и възпитанието*“.

Допускаме наличието и на други ценни посвещения и автографи, които Петър Дънов е получавал от ученици, приятели и съмишленици, но те, за съжаление, не са съхранени до днес в разглежданата сбирка.

Убедени сме обаче, че оцелялото от неговата лична библиотека, заедно със запазените екземпляри от ранните издания на беседите му и все още не напълно и задълбочено проученото му архивно наследство ще отворят нови възможности за многопосочни изследвания на следващите поколения творци върху феномена Петър Дънов – духовният Учител Бенисà Дунò.

ЛИЧНА БИБЛИОТЕКА НА УЧИТЕЛЯ ПЕТЪР ДЪНОВ²³

БИБЛИИ

1–3. Библия. Сиреч священо-то писание на Ветхий и Новый завет : Вярно и точно преведено от първообразно-то. – Цариград : [Британското и чуждестранно библиейско дружество], 1871 (книгопеч. А. Х. Бояджияна). – [2], 1054, [1] с. ; 28 см

Назована „Цариградската или Протестантската библия“; Текст в две колони. Има 3 екз. в библ. на П.К.Д.

А. С позлатени ръбове на стр., кор. тъмно зел.

Б. Луксозно, мн. запазено изд. с позл. ръбове на стр., в доп. кальф.

В. С гравюри върху кор. ; с ръкописни семейни сведения; закъсана.

4. Библия. Сиречь священо-то писание на Ветхий и Новый завет : Вярно и точно преведено от първообразно-то. – Виенна : Британско-то и иностранно библиейско общество, 1885 (печ. Адолф Холцхаузен). – [2], 1054, [1] с.

С доп. ръкопис на титулна стр.; с много доп. ръкописни приписки, дати и рис.; бел. на стенография; поставена в спец. папка-кутия. доп. подв.; В кутията се намира и др. печ. изд.: **Николов**, Константин. Ангел вопіаше на източен и западен напев / Константин Николов. – София : изд. авт. (ученик във 2 курс на Соф. Дух. Семинария – 4.XII.1911г.), (1911). – 6 с. ноти и текст (специални ноти с. 1–2).

На с. 1 информация:

„Изслушано от Негово благоговейство свещ. Константин Дъновски, семинарски ефимерий.“

5. Библия или книги священнаго писанія Ветхаго и Новаго завета в русском переводе с параллельными местами : 7. изд. – Санкт-Петербург, 1904 (Синодальная типография). – 1548 с.

С кожени корици, с позлатени ръбове, в доп. зел. футляр, мн. запазена.

Отвън върху гръбчето е гравиран надп. „Д. 1904 г.“

6. Библия. Съвяте письмо Старого і Нового завѣту : Мовою русько-українською [на укр.ез.]. – У Берлині : виданэ Британського і заграничного Біблійного товариства, 1925. – 825, 249 с.

Книгата има дарствен надпис на нов правопис: „За библиотеката на Всемирното Бяло Братство, подняся семейство Михаил Иванов, чрез сина на същото – брат Иван Михайлов“.

7. Библия. Сиречь книги священнаго писанія Ветхаго и Новаго завета. – Москва : Синодальная типография, 1900. – [2], 554, 154 л.

Текстът, номерата на стр. и годината изписани на черковно-слав.; Мн. луксозно изд. с винетки в началото на отделните глави; В грав. черна кожена подв.

---

²³ Посочените номера отговарят на броя на наличните в библиотеката книжни тела.

8. Библия, сиречь свещеното писание на Ветхия и Новия завет : Вярно и точно преведена от първообразното [издание от] Цариград, книгопеч. Х. Матеосян, 1912. – New York : American Bible Society, 1918. – 1232 с. – (Bulgarian Bible; Special edition)

9. Библия в картинахъ знаменитыхъ мастеровъ : Ч. 1–2. – 2. изд. – С. – Петербург : А. С. Суворин, 1901–1902. – 45x32 см

Ч. 1: Ветхий заветъ. – 1901. – 9 с. : 43 л. гравюри.

Ч. 2: Новий завет. – 7 с. : 49 л. гравюри.

В началото на всяка част биографични сведения за художниците и гравьорите, а в края на частите списък на наименованията на картините; Много луксозно издание, със зелена кожена подвързия и позлатени орнаменти върху нея.

1. изд. 1879.

10. Жития на светиите, списани на славянски език от Светаго Димитрия, Митрополита Ростовскаго : Приложения Жития на Югославянските светиини от Филарета, Архиепископа Черниговскаго : Февруарий : Отделение 1–2 : Дни 1–12; Дни 13–29 / Прев. на бълг. ез. Н. Жеков. – В. Търново : х.Тодор С. Фъртунов, 1908. – 271, 288 с. ; 16x24 см

Азбучен показалец с. 285–288; Подв. доп.

11. The holy Bible containing the Old and New Testaments [Светата Библия съдържаща Стария и Новия завет]: Translated out of the original tongues / Compared and revised ed. – New York : American Bible Society, 1884. – 910, 274 p. ; 15x10 cm

Ориг. загл. на Новия завет (274 с.): The New Testament of our Lord and Saviour Jesus Christ [Новият завет на нашия Господ и Спасител Исус Христос]. Translated out of the original Greek; С мн. приписки; Липсват (~10) стр. в края.

С посвещение от майката към сина ù Howard F. Brown, с дата 02.09.1886 г. Howard F. Brown е състудент на Петър Дънов в Теологичната семинария „Дрю“ в гр. Медисън, щата Ню Йорк, САЩ, през 1888–1890 г.

12. The holy Bible containing the Old and New Testaments [Светата Библия съдържаща Стария и Новия завет]: Translated out of the original tongues / Compared and revised standard edition. – New York : American Bible Society, 1901 (New York : publ. Thomas Nelson & Sons, A.D.). – 1002 с. : 3 л.к. : VIII, 300 с. ; с 10 л.к. ; 15x10 cm

Ориг. загл. на Новия завет (VIII, 300 с.): The new covenant commonly called The New Testament of our Lord and Saviour Jesus Christ. Translated out of the Greek.

13. The Analytical reference Bible [Аналитично позоваване на Библията] : [Ч.1–2]. – New York/London, Funk and Wagnalls Company, 1918. – 26x20 cm

[Ч.1]: The Holy Bible [Светата Библия] : Comprehensive Bible helps : The whole Bible by subjects. – 1128 с. : с рис., 4 цв. геогр. к. на библейските места и 4 л. Family record.

[Ч.2]: The whole Bible arranged in subjects [Цялата Библия подредена в теми]: Cruden's concordance. –1062 с.

С буквени показалци; С позл. ръбове на стр. и луксозна черна кожена подв.

КНИГИ С ИНИЦИАЛИ НА ПЕТЪР ДЪНОВ

14. БЪКЪЛ, Хенри Томас (1821–1862). История на цивилизацията в Англия : Т. 1–2 / Х. Т. Бокл. – Пловдив : Д. Н. Модинков, 1894 (Пловдив : печ. Съгласие). – 660 с. ; 22х16 см

Т. 1: с.1–404.

Т. 2: с. 405–660.

С кожена чер.- каф. подв. с орнаменти.

Върху гръбчето на подв. има инициали „П.К.Д.“ На титулната стр. ръкописните инициали „П.К.Д.“ не са на П.К.Дънов.

15–16. Геров, Найден (1823–1900). Речник на българскѣй язѣк с тълкование речити на българскѣй и руски : Ч. 1–5. – Пловдив, друж. печ. Съгласие, 1895–1904.

1. А–Д. – 1895. – LVI, 398 с.

2. Е–К. – 1897. – IV, 449 с.

3. Л–О. –1899. – IV, 440 с.

4. П. –1901. – VIII, 416 с.

5. Р–Я. – 1904. – VII, 638 с. 1 л. портр.

Частите са подвързани в два отделни тома. Върху гръбчето на подвързията на всеки том има инициали „П.К.Д.“

17. Hart, George (1839–1891). The Violin : Its Famous Makers and Their Imitators [Виолата : Нейните известни майстори – производители и техните имитатори] / George Hart. – [Б.м.], [преди 1893]. – V, 184 с. : ил.; 19 см. – (Popular edition)

На загл. с. има печат с означение „John F. Ellis & Co. ; Pianos & Music ; Jun 9. 1892, Washington, D. C.“

Върху титулната стр. има личен подпис на Петър К. Дънов на англ. ез. – „P.K.Dunoff“.

КНИГИ И ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ С ДАРСТВЕНИ НАДПИСИ ЗА ПЕТЪР ДЪНОВ

18. Андреев, Андрей Димитров (1905–1973) . Музикални нрави в Стария Рим : Истор.-муз. студия / Андрей Андреев. – Ямбол, изд. и печ. Светлина на Марангозов, 1942. – 16 с.

Кн. има дарствен надпис от авт.: „На Учителя. А. Андреев“.

19. Андреев, Андрей Димитров (1905–1973) . Музикалното изкуство на старите траки : Опит за истор.-муз. изследване : Увод в старобълг.

музик. изкуство / Андрей Андреев. – Ямбол, изд. и печ. Светлина на Марагозов, 1939. – 48 с. – (Библ. Музика и живот ; № 2)

Кн. има дарствен надпис от авт.: „На Учителя. А. Андреев“.

20. Андреев, Андрей Димитров (1905–1973). Музиката на Стария Изток и на Егейския свят / Андрей Андреев. – Ямбол, изд. и печ. Светлина на Марагозов, 1942. – 80 с. : с ил.

Кор. загл.: Музикалната култура на Стария Изток и на Егейския свят.

Кн. има дарствен надпис от авт.: „На Учителя. А. Андреев“.

21. Бине, Алфред (1857–1911), Шарл Фере (1852–1907). Животен магнетизъм в човека / Алфред Бине, Ш. Фере; Прев от фр. К. Б. [Кирил Бербенко]. – София, 1896 (София : печ. Напредък). – VII, 336 с. : с диагр.

В кн. авт. означени А. Binet и Ch. Féré.

С прибавка на края една статия от д-р [Жан Мартен] Шарко за лекуване с вяра.

Кн. има дарствен надпис „Г-ну Петру К. Дънову. 29 януари 1902 г. От преводача“.

22. Джаков, Стефан Иванов (1867–?). История на медицината / Стефан Джаков. – София : изд. авт., 1932 (София : печ. Хр.Бъчваров). – 112 с.

Кн. има дарствен надпис: „На г. Петър Дънов от Автора. София, 5 септ. 1938 г.“.

23–25. Димков, Петър Иванов (1886–1981). Наръчник по природно лекуване и живеене : В 3 тома / Състав. Петър Димков ; С предг. от Кирил Йорданов. – 4. коренно прераб. и доп. изд. – София : Факел, 1939 (София : печ. Нов живот).

Т. 1 : Ч. 1–2. – X, 651 с. : с ил.

Т. 2 : Ч. 3–4. – XIX, 878 с. : с ил.

Т. 3 : Ч. 5–6. Планове за лекуване, природосъобразен живот и домашна гимнастика. – XII, 512 с. : с ил., 1 л. табл.

В първи том има дарствен надпис: „На Учителя П. Дънов. В знак на искрена признателност. От автора. София, 29 септ. 1939 г.“.

26. Коен, Елиезер Рафаел (1905–1956). Геологията на орудената с хематит област между селата Локорско, Кремиковци и Сеславци в Софийска Стара планина : С предг. на нем. ез. / Елиезер Раф. Коен. – София, 1941 (София : печ. Художник). – 102 с. : с ил., 1с. схема, 2 к.

Отпеч. от Годишник на Дир. за прир. богатства ; Отд. А, Т.1. – 1941.

Кн. има дарствен надпис: „На Учителя – Светлия Образ на нашия живот, с израз на признателност и Любов. Подарява Авторът“.

27. Коскин, Стоян Василев. Над езерото : Драматична поема в 5 д. и 2 карт. / Ст. Коскин. – Ямбол, 1918 (Ямбол : печ. Светлина). – 80 с. – (Библ. Слънчеви усмивки ; № 1–5)

Върху книгата има ръкописен адрес: „София, Г-н Дънов, Опълченска“ № 66 и пощенско клеймо – София № 3, от 18 юли 1919 г.“.

28. Николов, Младен (1881–?). Отражение на психоанализата върху педагогичката : С предг. от авт. / Младен Николов. – София, 1942 [София : печ. Кооп]. – 48 с. – (Психол. библиограф. ; № 6)

Истинското име на авт. Младен Николов Стоянов.

Отпеч. от сб. „В служба на нар. образование в чест на проф. д-р Мих. Герасков“, с. 320–363.

Книгата има дарствен надпис: „На истинския Учител г. Петър Дънов от автора – учител при Америк. колеж. София, 30.07.1943 г.“.

29. Плутарх (ок. 46–120). За музиката : Трактат / Плутарх ; Прев. от старогр. Андрей Андреев. – Ямбол, 1939 (печ. Светлина). – 48 с. : с факсимиле.

Кн. има дарствен надпис от прев.: „На Учителя. А. Андреев“.

30. Русалиев, Владимир (1889–1973). Писма от Драганово : Стихове / Владимир Русалиев ; Худож. кор. Наум Хаджи Младенов. – София : Добромир Чилингиров, 1937 (София : печ. Стоп. развитие). – 48 с.

Истинско име на авт. Ангел Маринов Пенков.

Книгата има дарствен надпис: „На слънчевия Учител и вдъхновен водач към грядущето – в знак на преклонение. Вл. Русалиев. 12.04.1937 г. София.“

31. Самарянин. Един болен обществен въпрос, поддържан с инжекции : По законопроекта за народното здраве / Самарянин. – [Б.м., 1926]. – 46 с.

Самарянин – псевд. на д-р Кирил Н. Паскалев.

Книгата има дарствен надпис: „На моя Учител от автора.“

32. Селска просвета : Месечно сп. за обществено-научно поминъчни знания. – Г. III, 1911, кн. 1–8, 10 / Ред. Д. Петров. – Кюстендил, изд. ред., 1911 (Кюстендил : печ. Изгрев).

Списанията подв. в едно кн. тяло.

С дарствен надпис от ред.: „Подарявам на обичния Учител г-н Дънов. Д. Петров. 4.02.1937 г. Кюстендил, ул. „Св.Климент“ № 10.“

33. Тричков, Борис (1881–1944). „Стълбицата“ : Български метод за съзнателно нотно пение : Т.1 / Борис Тричков. – 2. прераб. изд. – София, 1940 (печ. Култура). – XII, 566 с. : с ил.

1. изд. 1923.

Кн. има дарствен надпис от авт.: „На дълбокоуважаемия г. Петър Дънов. София, 20 юли 1940 г.“.

КНИГИ (Кирилица)

34. Арнаудов, Михаил Петров (1878–1978). Психология на литературното творчество / М. Арнаудов. – София : Държ. унив. Кл. Охридски, 1931 (София : Гутенберг). – 6, 568 с. – (Университетска библиотека ; № 106)

35. Атанасов, Атанас Данчев. Курс по есперанто за българи / Ат. Д. Атанасов. – 5. изд. – София : Посредник, [1926]. – 121 с. : с ил.

1. изд. 1922.

36. Белами, Едуард (1850–1898). Настоящето разгледано от потомството ни и надничане в напредъка на бъдещето : С прев. и подражание на първообразното Looking Backward от Едуард Белами / Edward Bellamy ; Побългарил Илия С. Йовчев. – София, 1900 (София : Костадин Г. Чинков). – 400 с. ; 18 см

Кор. опис.

37. Белчева, Мара Иванова (1868–1937). Избрани песни : [Стихотворения] / Мара Белчева. – София, 1931 (София : С. М. Стайков). – 96 с., 1 л. портр.

38. Бехар, Буча Кемал (1903–1978). Песен над равнините : Разкази / Буча Бехар. – Казанлък : Гутенберг, 1939. – 113 с. ; 25 см

39–40. Братски песни. – София : [Бяло Братство], 1941 (София : Литопечат). – 68 с. ноти и текст. ; 24 см

2 еднакви екз.

41. Българска идилия : Разработка [по Учителя Дънов] за цигулка и пиано Асен Арнаудов / Петър Константинов Дънов, Асен Арнаудов. – София, 1941. – 18 с. ноти.

42. Български песни : Сборник. – София, 1936. – 27 с. : с ноти.

43. Булуър-Литън, Едуард (1803–1873). Занони : Роман / Едуард Булвер Литон ; Прев. от англ. [Георги Радев]. – София : Георги Тахчиев, 1927 (София : Житно зърно). – 540 с. Истинско име на авт. Edward Bulwer-Lytton.

44. Булуър-Литън, Едуард (1803–1873). Последните дни на Помпея / Е. Л. Буливер ; Прев. Н. Михайловски. – 2. попр. изд. – София, 1888 (София : печ. К. Т. Кушлев). – 417, 8 с.

1. изд. 1870.

45. Бунъян, Джон (1628–1688). Путешествие пилигрима в небесную страну : Аллегорический рассказ в двух частях с 50-ю картинами : Ч. 1–2 / Джон Бунъян ; Перев. с англ. Ю. Д. З. – Вновь исправленно со 2. испр. изд. 1881 года. – Б.м. , [1881?]. – 378, 241 с.

Ч. 1: Путешествие Пилигрима в небесную страну ; Христианин. – 50 л. картини, 378 с.

Съдържа и: „Жизнь Джона Бунъяна“ с. 9–30.

Ч. 2: Духовная война ; Победа царя Шаддая над дяволосом ; Вступление. – V, 241 с.

Двете части имат общо съдържание и списък на картините.

Кн. доп. подв. и с гравирани надпис П. Ив. Гумнеров. Вътре ръкописно подписано „Петко Ив. Гумнеров“.

46. Бюхер, Карл Вилхелм (1847–1930). Произход на поезията и музиката / Карл Бюхер ; Прев. Я. С. Хлеббаров, Г. Бакалов. – София : Буревестник, 1908 (Плевен : К. Т. Мотавчиев). – 182 с. – (Литературно-критическа библиотека ; № 7 и 8)

Съдържа и: Изкуството у първобитните народи / Г. В. Плеханов;
Липсват до с. 14 вкл.

47. Ватралски, Стоян Кръстев (1860–1935). Битие : Сбирка рими и поеми върху жизнечветни теми / Стоян Ватралски. – София, 1910 (София : Придворна печ.). – 200 с.

48. Венетов, Никола Антонов (1883–1971). Стъпки по снега : Стихотворения / Никола Антонов Венетов. – Бургас : Възраждане, 1919 (Бургас : Н. В. Велчев). – 88 с. – (Месечно изд. на книгоизд. Възраждане. – Бургас, 1919 ; № 94)

49. Витол, Юсиф (Язепс) (1863–1948). Десять латвийскихъ песенъ для фортепiano : Соч. 29 [Десет латвийски песни за пиано : Оп. 29] / I. Витол. – Leipzig, 1901. – 12 с. : с ноти.

Истинско име на авт. Jāzeps Vītols.

50. Войната за Освобождението на България : Достопамятна книга за Рус.-тур. война през 1877–1878 : Състав. според илюстр. воен. хроника [на немското издание „Illustrierte Kriegs-Chronik“] : В 2 ч. – [София] : Бълг. илюстрация, 1883–1896 ([София] : Янко С. Ковачев) ; 37 см

Ч. 1: 1883. – 14, 162 с.

Ч. 2: 1896. – 10, 128, XXI с.

51. Ганди, Махатма К. (1869–1948). Автобиография / М. К. Ганди ; Прев. от фр. ез. Георги Радев. – София : Посредник, [1942] (София : Култура). – 4, 216 с.

52–58. Даскалов, Богомил Христов (1876–1944). Гнилото в съвременната наука : Попул.-науч. изложение : [Кн.] 2–8 / Богомил Даскалов : Трявна и В. Търново, 1934–1942.

2. Аберация на светлината. – Трявна, 1934. – 22 с.

3. Гравитационни везни на Кавендиш. – Трявна, 1941. – 20 с.

4. Плътност на земята. – Трявна, 1941. – 20 с.

5. Изхабяване на материята. – Трявна, 1941. – 8 с.

6. Обем на пресечени пирамиди и конуси. – Трявна, 1941. – 8 с.

7. Величина на земното притяжение. – Трявна, 1942. – 20 с.

8. Мощност и маса на планетите. – Трявна, печ. Търново, 1942. – 16 с.

59. Дикенс, Чарлс (1812–1870). Животът на Исуса Христа : Написана от Чарлз Дикенз специално за неговите деца / Чарлз Дикенс. – Севлиево : Братство, 1940. – 62 с.

60. Димитров, Благой (1859–1944), Тодор **Дедов** (1866–1942). Алгебра и сборник : За 4 гимназ. кл. на мъжките и дев. пълни и средни уч. заведения / Бл. Димитров, Т. Дедов. – 3. изд. – София, 1912 (София : П. Глушков). – 85, 55 с.

Истинското име на авт. Благой Димитров Хадживасилев.

61. Донов, Петр (1864–1944). Путь ученика / П. Донов ; Пер. с болг. А. Мазурс. – Рига : N. Gudkova izdevnieciba, 1939. – 276 с.

Истинското име на авт. Петър Константинов Дънов.

62. Дубовский, Иосиф Игнатъевич (1892–1969), Сергей Владимирович, **Евсеев**, Игор Владимирович **Способин** (1900–1954). Учебник гармонии : Ч. 2 [Учебник по хармония] / И. И. Дубовский, С. В. Евсеев, И. В. Способин. – Москва : Музгиз, 1938. – 168 с. : с мн. нот.

63. Дънов, Петър Константинов (1864–1944). Наряд и упътвания от Учителя, дадени на учениците от Всемирното Бяло Братство, при срещата им в гр. Търново, през лятото на 1925 г. / Учителя. – [София] : Просветен комитет, [1925]. – 62 с. – (Съборни беседи)

64. Дънов, Петър Константинов (1864–1944). Настанало е царството божие / Учителя [Петър Дънов]. – [София], [1925] (Русе : Малджиев). – (Неделни беседи : Сер. VII [1924–1925] ; № 1–33)

33 беседи всяка с отд. паг., подв. в едно кн. тяло.

65. Дънов, Петър Константинов (1864–1944). Паневритмия : Песни на хармоничните движения / Музика и движения от Учителя [Петър Дънов]. – София, 1941 (София : Литопечат). – 63 с. нот и текст ; 24,5 см
Съдържа и: Уводни думи / [Боян Боев] ; Основи на Паневритмията / Учителя.

66–68. Дънов, Петър Константинов (1864–1944). Песни от Учителя : Ч. 2 / Учителя [Петър Дънов]. – София, 1944. – 53 с. нот и текст. ; 24 см
Съдържа и: Предговор / Г. [Георги Томалевски] ; Учителят за музиката.
3 еднакви екз.

69. Дънов, Петър Константинов (1864–1944). Последното място / Петър Дънов. – Русе, [1925]. – 29 с. – (Неделни беседи : [Сер. VII, (1924–1925)] ; № 18)

70. Дънов, Петър Константинов (1864–1944). Сила и живот / [Петър] Дънов. – София, 1920. – 224 с. – (Неделни беседи : Сер. III)

71. Дюнан, Марсел. Българското лято : Юли, 1915 – окт. 1915 : Пътепис / Марсел Дюнан. – София : Б. А. Кожухаров, 1918 (София : Либер. клуб). – 328 с. ; 25 см

На кор. има ръкописен надпис: „Константин Ив. Русев. Септ. 1918 г.“.

72. Живри, Грийо дьо (1874–1929). Древни и нови мъдреци : Избрани страници / Грийо дьо Живри ; От фр. прев. Иван П. Иванов ; Под ред. на Николай Райнов. – София, Стоян Атанасов, [1934] (София : печ. С. М. Стайков). – 224 с.

Истинско име на авт. Émile-Jules Grillo de Givry (или Émile-Angelo Grillo de Givry).

73. Зилбер, Ервин (1869–1955). Криза в медицината : Ново изграждане чрез природното лекуване / Ервин Зилберт ; Прев. от нем. Кирил Йорданов. – Варна, 1936 (Варна : Д. Годоров). – 16 с. ; 25 см. – (Библиотека Назад към природата ; № 20).

74. Иванов, Манол. Парни машини : Ръководство за средните механотехн. и практ. у-ща и за самообразование / Манол Иванов. – Варна : собствено изд., 1926 (Варна : Единство). – 12, 420 с. : с ил. и 430 черт.

75. Иречек, Константин Йосиф (1854–1918). Историята на българите / Константин Иречек ; Прев. Н. Райнов и З. Бояджиев. – Попр. и доп. изд. – Търново : Науч. списание, 1886 (Търново : скоропеч. К. Тулешков). – 768 с. : 1 л. цв. геогр. к.

Именен показалец с. 725–741; Геогр. показалец с. 742–760.

76. Казанджиев, Любен. Българският народен езиков гений : Книга за превъзходствата на бълг. ез. над др. ез. в света / Любен Казанджиев. – София : Ст. Атанасов, 1943. – 448 с.

77. Калименов, Сава Иванов (1901–1990). Що е окултизъм / Сава Калименов. – Севлиево : Братство, [1934]. – 48 с. ; 19 см. – (Библиотека Братство)

78. Клинчаров, Иван Георгиев (1877–1942). Произход и начало на българското национално знаме и герб. : Науч.-истор. изследване / Ив. Г. Клинчаров. – София, 1940 (София : Стоп. развитие). – 28 с.

79. Клинчаров, Иван Георгиев (1878–1942). Христо Ботйов и Добре Войвода : Студия / Иван Г. Клинчаров. – София, 1937 (София : Право). – 24 с. ; 19 см

80. Ковачев, Йордан Методиев (1895–1966). Златни капки : Разкази и легенди / Йордан Ковачев. – 2. изд. – Севлиево : книгоизд. Братство, 1942. – 170 с.

81. Котов, Петр Александрович (1874–1968). Практически курс гармонии в задачах : Применительно к учебнику Н. А. Римского-Корсакова : Ч. 1 : Формулы и цифрованный бас [Практически курс по проблеме на хармонията] / Составление и предисл. П. А. Котова. – Москва : Юргенсон, [1915]. – 111 с.

82. Крыжановская, Вера Ивановна (Рочестер). Законодатели : Роман / В. И. Крыжановская (Рочестер). – Рига : Н. Гудков, 1930. – 298 с.

83–84. Крыжановская, Вера Ивановна (Рочестер). На соседней планете : Роман / В. И. Крыжановская (Рочестер) : Т. 1–2. – Рига, б.г. – (Библи. Избрани романи ; № 15 и № 16)

№ 15. Т. 1. – 160 с.

№ 16. Т. 2. – 152 с.

85. Крыжановская, Вера Ивановна (Рочестер). Немезида : Роман / В. И. Крыжановская (Рочестер). – Рига : Дидковский, [1925]. – 407 с.

86. Крыжановская, Вера Ивановна (1857–1924). Паутина : Роман в 4-х частях / В. И. Крыжановская. – [1906]. – 459 с.

87. Крыжановская, Вера Ивановна (Рочестер). Смерть планеты : Роман : Ч. 1 / В. И. Крыжановская (Рочестер). – Рига : Гудков, 1929. – 304 с.

88. Метерлинк, Морис (1862–1949). Живота на пчелите / Морис Метерлинк ; Прев. от фр. Анастас Дончев. – София : Елисей Петков, 1929. – 120 с. ; 25 см

Кн. е без кор.

89. Миладинов, Иван Анастасов (1867–1942). Наръчно немско-българско словарче : Ч. 1 : Нем.-бълг. : Ч. 2 : Бълг.-нем. / Ив. Ан. Миладинов. – София, 1942. – 272 с.

90. Милтън, Джон (1608–1674). Изгубений рай : Поема : С биограф. на авт. / Джон Милтон ; Прев. от фр. с прибавление на един кратък речник митрополит Теодосий. – София, 1898. – 638 с. : с. ил. ; 25 см

91. Младенов, Стефан (1880–1963). Етимологически и правописен речник на българския книжовен език / Стефан Младенов. – София : книгоизд. и печ. Хр. Г. Данов, 1941. – XX, 704 с. ; 25 см.

Пълното име на авт. Стефан Младенов Стоянов.

92. Мошков, Валентин Александрович (1852–1922). Новая Теория происхождения человека и его вырождения, составленная по данным зоо-логии, геологии, антропологии, этнографии, истории и статистики :

Т. 1 : Произхождение человека [Произход на човека] / В. А. Мошков. – Варшава, 1907. – 240 с.

93. Мунте, Аксел (1857–1949). Сан Микеле / Аксел Мунте ; Прев. от ориг. Елисавета Консулова-Вазова. – 2. изд. – София : Гладстон, 1941. – 480 с. – (Мозайка от знаменити съвременни романи)

1. изд. 1935.

94. Недев, Никола Димитров (1886–1970). България в световната война (1915–1918) : Бегъл исторически преглед / Н. Недев. – София, 1927 (София : Арм. воен.-изд. фонд). – 170 с. : с. к. ; 25 см

95. Недев, Никола Димитров (1886–1970). Дойранската епопея 1915–1918 / Н. Недев. – 2. изд. – София, 1923 (София : Арм. воен.-изд. фонд). – 8, 264 с., 39 л. : ил. ; 37 см

1. изд. [1921].

96. Петков, Петър Лазаров (1890–1972). Кръвта говори / Петър Петков. – София : в. Лит. глас, [1940] (София : [Нов живот]). – 48 с.

Безпл. премия на в. Лит. глас. Г. 12.

97. Петров, Григорий Спиридонович (1866–1925). Изкуство и живот : Полит.-общ., икон. и религ. живот на народите в произведенията на изкуството от Сфинкса до Мадоната : Лекции / Григорий Петров ; Прев. от Д. Божков. – 2. изд. – София, 1926 (София : Ив. Г. Игнатов и синове). – 162 с.

98. Поломаренко, Иван Александрович (1876–?). Арфа в прошлом и настоящем : История, конструкция, сведения для композиторов, применение в оркестре [Арфата в миналото и настоящето] / Ив. Поломаренко. – Москва ; Ленинград : Музгиз, 1939 (Москва : Музгиз). – 312 с. : ил., портр., черт., нот. ; 23 см

99–100. Помар, дьо. Безсмъртна любов : Психол. роман / Дук дьо Помар : [Прев. Анастасия Желязкова]. – Варна, Милосърдие (Сливен), 1895 (Сливен : Бълг. знаме). – 848 с.

2 еднакви екз.

101. Принц, Конрад (Рыбаков). Колесо иксиона : Из жизни индусских великих учителей йогов и тайных учениях о загробной жизни души и перевоплощении : Оккультный роман [Колелото на Иксион] / К. Принц (Рыбаков). – Рига : Мир, 1933. – 144 с. ; 21 см

102. Психология. – 340 с.

Кн. е без кор. и титулна страница.

103. Радев, Димитър Василев (1874–1952). Контрапункт : Прост и сложен контрапункт, имитация, канон и фуга / Д. В. Радев. – София : Самсаров, 1941. – 8, 192 с. : с ноти

104. Радев, Димитър Василев (1874–1952). Музикални форми / Д. В. Радев. – София, 1928. – VIII, 242, VI с.

105–106. Радев, Димитър Василев (1874–1952). Обща история на музиката : Кн.: 1–2 / Д. В. Радев. – София : Херман поле, 1927–1929.

Кн. 1: Стара и средна история. – 1927. – 232, X с. : ил., ноти

Кн. 2: Нова история. – 1929. – VII, 311, IX с. : ил.

107. Радев, Димитър Василев (1874–1952). Ръководство по нструментация / Д. В. Радев. – 2. прераб. изд. – София : С. М. Стайков, 1938. – 168 с.: ил. ; 18 см. – (Библиотека Филхармония)

108–111. Райнов, Николай Иванов (1889–1954). История на Пластичните изкуства : Т.1–12 / Николай Райнов. – София : Ст. Атанасов, [1931–1939] (София : Херман поле).

Т. 1: Вечното в изкуството. – [1931]. – 254 с. : с ил.

Т. 2: Светулки. Творчество на първобитните народи. – [1932]. – 256 с. : с ил.

Т. 3: От Сфинкса до дракона. – [1934]. – 244 с. : с ил.

Т. 4: Мраморни богове. – [1934]. – 240 с. : с ил.

Т. 5: Църкви и дворци. – [1935]. – 248 с. : с ил.

Т. 6: Светът на Мохамеда : Дворци и джамии. – [1936]. – 240 с. : с ил.

Т. [7]: Модерно изкуство : Векът на великаните. – [1936]. – 240 с. : с ил.

Т. [8]: Модерно изкуство : В царството на колорита. – [1937]. – 224 с.

Т. [9]: Модерно изкуство : При извора на хубостта. – [1938]. – 240 с. : с ил.

Т. [10]: Модерно изкуство : Бунтът на Дьолакроа. – [1938]. – 240 с. : с ил.

Т. [11]: Модерно изкуство : Слънчево творчество. – [1939]. – 240 с. : с ил.

Т. [12]: Модерно изкуство : Пред великата тайна. – [1939]. – 228 с. : с ил.
Томовете са подвързани в 4 отд. кн. тела.

112. Райнов, Николай Иванов (1889–1954). Книга за царете : Сказаня за мир и бран / Николай Райнов. – София : Ст. Атанасов, 1918 (София : С. М. Стайков). – 144 с.

113. Райнов, Николай Иванов (1889–1954). Очите на Арабия : Сънни балади / Николай Райнов. – София : Ст. Атанасов, 1918. – 158 с.

114. Римский-Корсаков, Николай Андреевич (1844–1908). Практически учебник гармонии : Ноты / Н. А. Римский-Корсаков. – 10. изд. – Лайпциг : М. П. Беляев, 1922. – 124, 24 с. : с мн. ноти

115. Ръдърфърд, Джоузеф Франклин (1869–1942) : Милиони сега живущи няма да умрат : Сборник / Джоузеф Франклин Ръдърфърд. – Ню Йорк : Д-во. международн. библейски ученици, 1920. – 72 с.

116. Славейков, Пенчо Петков (1866–1912). Епически песни : 1882–1907 / Пенчо Славейков. – 2. изд. – София : Ал. Паскалев, 1917 (София : [Придворна печ.]). – XXXII, 156 с.

Кн. е без кор.

117. Софроний Врачански (1739–1813). Житие и страдания / Софроний Врачански ; Предг., текст на днешен ез. и енциклопед. речниче от Симеон Ст. Хесапчиев. – Севлиево : Братство, [1944]. – 47 с. ; 18 см

118. Стоицев, Михаил Алексиев (1870–1962). Защо и как трябва да опознаваме Бога / Михаил Стоицев. – Пловдив : 1932 (Пловдив : Хр. Г. Данов). – 30 с.

119. Стоицев, Михаил Алексиев (1870–1962). Проблемата на храненето : Общодостъпна беседа за тия, които желаят един по-разумен живот, добро здраве, благоденствие и духовно съвършенство / Михаил Стоицев. – Севлиево : Братство, [1938]. – XVI, 116 с. ; 1 л. портр.

120. Стоянов, Андрей Анастасов (1890–1969). Творчески идеализъм / Андрей Стоянов. – София : Факел, 1929 (София : Художник). – 40 с.

121. Тагор, Рабиндранат (1861–1941). Бунтовникът Гóра : Роман / Рабиндранат Тагор ; Прев. от нем. Вера Плочева. – София : Книгоизд. Право, [1927] – 280 с. – ([Библиотека Перли на световната литература ; № 14])

122. Ткачева, А. Новый русско-французский словарь / А. Ткачева. – Париж, б.г. – 416 с.

123–124. Лев Николаевич **Толстой**. Биография. : Т. 1–2. – Москва, 1906–1908.

Т. 1: 1906. – 478, VII с.

Т. 2: 1908. – XV, 484 с.

125–126. Толстой, Лев Николаевич (1828–1910). За всеки ден : Учение за живота, изложено в изречения : Т. 1–2 / Състав. Лев Николаевич Толстой ; Прев. от [рус.] авт. ръкопис Ст. Андрейчин. – София : Възраждане, 1924 (София : Камбана). – 25 см

Т. 1: януари-юни. – 344 с. , 1. л. : портр.

Т. 2: юли-декември. – 366 с.

127–128. Толстой, Лев Николаевич (1828–1910). Круг чтения : Т. 1–2 / Лев Николаевич Толстой. – Москва, 1909–1910.

Т. 1: 3. изд. – 1910. – 535 с.

Т. 2: 2. изд. – 1909. – 614 с.

129. Толстой, Лев Николаевич (1828–1910). Послесловие към „Крейцеровата соната“ / Л. Н. Толстой ; Прев. от рус. Д. И. – София : Г. Х. Тодоров, 1898 (София : Светлина). – 20 с. ; 18 см

130. Толстой, Лев Николаевич (1828–1910). Пътят на живота : Посмъртно съчинение, доп. на бълг. със забранените от рус. цензура места / Лев Николаевич Толстой ; Прев. Сава Т. Ничев. – 2. изд. – София : Живот, [1918] (София : Либер. клуб). – 432 с. ; 25 см

1. изд. 1914.

От кн. липсват кор. и с. 1–110.

131. Тот, Тихамер (1889–1931). Христос и младежта / Тихамер Тот ; Прев. Никола Ничев. – София : Книпиграф, 1938. – 254 с.

132. Тюлин, Юрий Николаевич (1893–1978). Учение о гармонии : Т. 1: Основные проблемы гармонии [Обучение по хармония] / Ю. Н. Тюлин ; Под ред. Б. А. Фингерта, А. А. Адамяна. – Ленинград : Музгиз, 1937. – 192 с. : с ноты

133. Узунов, Васил Николов (1873–1948). В Америка : Впечатления / Васил Узунов. – София, 1926 (София : Земя). – 132 с. ; 25 см

134. Фарер, Клод (1876–1957). Единадесетият час : Ч. 2 / Клод Фарер ; Прев. Мария Въжарова. – София, 1942 (София : Литопечат). – 140 с. – (Библиотека Знаменити романи : Г. 3 ; кн. 5)

Клод Фарер – псевд. на Фредерик Баргон.

135. Хумберт, Жан (1792–1851). Гръцка и римска митология : С въвед. и увод / Jean Humbert ; Прев. от фр. Йордан Иванов. – Сливен : Марко Иванов, 1895 (София : печ. Либералний клуб). – 136, X с.

Съдържание с. I–II; Именен показалец с. III–IX.

136. Цанков, Цанко П. (1899–?). Систематичен курс по хармония : Записки : Лекции, четени в Държавната музикална академия / Цанко П. Цанков ; Предг. Панчо Владигеров. – София, 1935. – 420 с. : с ноты

137. Ценов, Ганчо (1870–1949). Произходът на българите и начало на българската държава и българската църква / Ганчо Ценов. – София, 1910 (София : П. Глушков). – 7, 472 с.

138. Ценов, Иван Ангелов (1883–1967). Аналитична механика : Т. 1: Теория на векторите ; Кинематика; Равновесие и движение на една ма-

териална точка ; Равновесие на материални системи. – София : Соф. университет, 1923 (София : Художник). – 880, 24 с. : с черт. – (Универсална библиотека ; № 25)

139. Чилингиров, Стилиян Хаджидобрев (1881–1962). Какво е дал българинът на другите народи / Стилиян Чилингиров. – София : Добромир Чилингиров, [1938] (София : Стоп. развитие). – 132 с.

140. Чорбаджиев, Петър Димитров (1882–1946). Вредните насекоми по овощните дървета в България / Петър Чорбаджиев. – София : М-во на земеделието и държ. имоти, 1933 (София : Държ. печ.). – 8, 239 с. – (Земестопанска библиотека ; № 59)

141. Шевалъе, Люсьен (1883–1932). История учений о гармонии [История на обучението по хармония] / Люсьен Шевалъе ; Пер. с фр. З. Потаповой, В. Таранущенко ; Ред. М. Иванов-Борецкий. – 1. изд. – Москва : Музгиз, 1932. – XIII, 183 с. – (Проблемы музыкознания. Историческая библиотека)

Истинско име на авт. Lucien Chavaillier.

142. Шоурек, Антонин Вацлав (1857–1926). Учебник по дескриптивна геометрия : Лекции / Антонин Вацлав Шоурек. – София : Държ. унив. Кл. Охридски, 1914 (София : Придв. печ.). – 616 с. – (Универсална библиотека ; № 3)

143. Шпенглер, Освальд (1880–1936). Закат Европы : Т. 1: Образ и действительность / Освальд Шпенглер ; Пер. Н. Ф. Гарелина. – Москва–Петроград : Л. Д. Френкель, 1923. – XXXI, 468 с.

144. Юго, Виктор (1802–1885). Клетниците : Ч. 1–5 / Виктор Юго. – [1. изд.]. – Пловдив, 1897–1898.

Ч. 1: Фантина. – 1897. – 242 с.

Ч. 2: Козетка. – 1897. – 215 с.

Ч. 3: Мариус. – 1897. – 196 с.

Ч. 4: Идилията на улицата Плюме и епопеята в улицата Сен Дени . – 1898. – 272 с.

Ч. 5: Жан Валжан. – 1898. – 232 с.

Частите подв. в едно кн. тяло с отд. паг.

145. Юго, Виктор (1802–1885). Клетниците / Виктор Хюго ; [Прев.] Харитон Геннадиев. – [2.] прераб. изд. – София : книгоизд. Ив. Г. Игнатов и синове, [1926]. – 6, 4, 1344 с. : с ил. , портр. ; 25 см
В кн. под линия има коментар от Харитон Геннадиев; 1. изд. 1888.

ПЕРИОДИЧНИ ИЗДАНИЯ И ПОРЕДИЦИ (Кирилица)

146–154. Библиотека Безсмъртни мисли [на велики личности] :

Кн. 1–2, 4–9, 11. – София : изд. Светослав Славянски, 1939–1940.

1. Русо / Състав. Ромен Ролан. – София, 1939. – 243 с.

2. Волтер / Състав. Андре Мороа. – София, 1940. – 240 с.

4. Шопенхауер / Състав. Томас Ман. – София, 1940. – 216 с.

5. Толстой / Състав. Ст. Цвайг. – София, 1940. – 221 с.

6. Дарвин / Състав. Жулиен Хъксли. – София, 1940. – 231 с.

7. Паскал / Състав. Франсоа Мориак. – София, 1940. – 222 с.

8. Макиавели / Състав. Карлос Сфорца. – София, 1940. – 246 с.

9. Кант / Състав. Жулиен Бенда. – София, 1940. – 280 с.

11. Конфуций / Състав. Рихард Вилхелм. – София, 1940. – 255 с.

155. Библиотека Корали / Прев. Никола Джеров. – София : Библиотека Корали, 1936–1943.

Сини Часове : Японска лирика. – София : 1936. – 39 с.

Цветът на прасковата : Китайска лирика. – София : 1936. – 103 с.

Далечна флейта свири : Китайска антология. – София : 1937. – 84 с.

Песните на Ямато : Японска антология. – София : 1937. – 88 с. Лю-

бов и мъдрост : Индийска лирика. – 2. изд. – София : 1943. – 56 с.

Цветя от Анам : Анамска лирика. – 2. изд. – София : 1943. – 32 с.

Кн. подв. в едно кн. тяло.

156. Жар птица : Ежемесечный литературнохудожественный иллюстрированный журналъ. – [Ленинград] : Худ. изд. А. Э. Когана „Русское искусство“, Париж-Берлин, 1922–1925.

1922: № 8–9

1923: № 10–[11]

[1924]: [№ 12]

1925: № 13

Излиза месечно, голям формат, с многобройни илюстрации, част от които цветни. Във всеки брой има разкази, очерци, стихове, критически статии. Представени са и илюстрирани обзори за живота на руската интелигенция зад граница. В изданието участват най-добрите руски творци.

Годишнините на списанието подв. в едно кн. тяло.

157–159. Летописи: Двуседмичен преглед за политика, литература и наука. – София : Стоп. изд. „Д. Голов“, 1899/1900–1904/1905.

1899/1900 : № 1–24

1900/1901 : № 1–12

1901/1902 : № 1–12

3 отд. годишнини.

160. Сборник за народни умотворения, наука и книжнина : Кн. 4. – София : БАН, 1891. – 643, 276 с. ; с 16 цв. рис.

161. Телеграфо-пощенски и телефонен календар : Г. 2. – София : Телеграфо-пощенски и телефонен съюз, 1910 (София : Просвещение). – 144 с.

КНИГИ (Латиница)

162. Allen, James (1864–1912). The eighth pillars of prosperity [Осемте стълба на благоденствието] / James Allen. – London : Fowler, 1911. – 180 с.

163. Baha'u'Llah (1817–1892). The seven Valleys. [Седемте долини] / Baha'u'Llah ; Transl. by Ali Kuli Khan. – Chicago : Bahai publishing society, [1906?]. – 56 p.

Истинско име на авт.: Mirza Husayn – Ali Nuri.

164. [Benner, Joseph Sieber (1872–1938)]. The impersonal life [Безличен живот]. – Barberton (Ohio), [1914]. – 162 p. ; 14 cm

165. Campbell, Henry Johnstone. Text-book of elementary biology [Учебник по елементарна биология] / H. J. Campbell. – 4. ed. – London : Swan Sonnenhein & Co., LTD, 1905 (New York : press. The Macmillan Co.). – 306 p. : 136 ill.

166. Cattell, Henry Ware (1862–1936). Lippincott's New medical dictionary. [Нов мед. речник] / Henry W. Cattell. – Philadelphia/London : J. B. Lippincott, 1910. – 1108 p. : 450 ill.

167. Choisnard, Paul (1867–1930), A. **Boudineau.** Les directions en Astrologie : Avec un Appendice sur le Calcul rapide des Directions à l'aide d'une seule Table de Maisons, par A. Boudineau [Указания в астрологията] : In 12 broushures / Paul Choisnard , André Boudineau. – Paris : Chocarnac freres, 1937 (Impr. Jouve). – 64 p. : 5 fig.

168. Craik, Dinah Maria (1826–1887). The fairy book : The best popular Stories : Selected and Rendered Anew by the author of „John Halifax, gentleman“ [Книга за феята] / [Dinah Maria Craik]. – New York : Harper and Brothers, 1870. – 479 p.

Истинското име на авт. Dinah Maria Mulock-Craik.

169. Dănov, Petăr Konstantinov (1864–1944). La parole de L'auguste Fraternité Universelle : Le Maître parle [Учителя говори] / Petre Deunov. – Sofia, 1936 (София : Полиграфия). – 174 p.

Кор. загл. Le Maître parle.

170. Darzins, Emils (1875–1910). Melancholiskais valsis : Klavierem [Меланхоличен валс : Клавир] / Emils Darzins. – Riga, s.a., [1904, преди 1910 ?]. – 7 lapas un noti.

Валсът е композиран през 1904 г.

171. Dechambre, Amédee (1812–1886), Mathias **Duval** (1844–1907), Léon **Lereboullet** (1842–1914). Dictionnaire usuel des sciences médicales [Речник на мед. науки] / A. Dechambre, Mathias Duval, L. Lereboullet. – 3. ed. – Paris, Masson et Co., [1895 ?]. – XXXII, 1782 p. – 28 cm

1. ed. 1885 – 1738 p.

2. ed. 1892 – XXXVI, 1782 p.

172. Drayton, Henry Shipton (1840–1923). The complete man [Завършеният човек] / H. S. Drayton. – N. Y., 1889. – 28 p. – (The human nature library ; N 12)

173. Dudley, Emilius Clark (1850–1928). The principles and practice of Gynecology for students and practitioners [Принципите и практиката на Гинекологията за студентите и практикуващите] / E. C. Dudley. – 5. попр. и разш. изд. – Philadelphia/New York : Lea & Febiger, 1908. – 806 p. : 431 ill. : 20 plates with colorful paintings and monograms.

Показалец с. 779–806.

С ръкописен надпис на англ. ез.: “Dr. Chavdaroff. 426 W. Adams St., Chicago“.

174. Excell-Lynn, Emma L. Clairvoyance [Ясновиждане] / Emma L. Excell Lynn. – [Akron?], Ohio, s.a. – 36 p.

175. Feyerband, Karl. (1846–1916). Greek-English : with an introduce to the History of Greek Sounds [Гръцко-английски речник с въведение в историята на гръцките звуци] / Compiled by Karl Feyerabend. – 2. ed. – Berlin-Shöneberg : Langenscheidtsche verlags-buchhandlung, 1910. – XII, 420 p. ; 16 cm. – (Fonolexika Langenscheidt)

176. Foote, Edward Bliss (1829–1906). Plain Home talk about human’s system : The habits of men and women, the caused and prevention of disease – our sexual relations and social nature : Medical Common sense... [Медицина. Човешките системи ...] / Edward B. Foote. – New York : Murray Hill Publishing Co., 1894. – XXIV, 960 p. : with 200 ill. , VI col. ill. , 1 f. portr. on author.

Прил. с. 914–960.

177. Geikie, Archibald (1835–1924). Geology [Геология] / Archibald Geikie . – New York : edited by Profesors Huxley, Roscoe, Balfour Stewart, 1884 (press D. Appleton and Co.). – 142 p. : ill. – (Science primers ; N 5)

178–179. Gibbon, Edward (1737–1794). The history of the decline and fall of the Roman Empire [Историята на залаза и разпадането на Римската империя] : V. 1–5 / Edward Gibbon ; With notes by the H. H. Milman. – A new Edition to which is added a complete index of the whole work. – Philadelphia : Porter & Coates [s.a.].

V. 3: 720 p.;

V. 5: 649 p. General Index p. 567–649.

180. Goodwin, William Watson (1831–1912). An elementary Greek grammar [Елементарна гръцка граматика] / William W. Goodwin. – Revised and enlarged edition. – Boston, Published by Ginn, Heath & Co., 1883 (Boston : press. J. S. Cushing). – XXIX, 393 p.

1. изд. 1870.

2. изд. 1879.

181. Gordon, George Angier (1853–1929). The Christ of to-day [Днешният Христос] / George A. Gordon. – 4. ed. – Boston and New York : Houghton, Mifflin and Co., 1896. – X, 326 p.

Библиогр. списък с. 325–326; 1.изд. 1895.

182. Green, Thomas Sheldon (1803–1876). A Greek-English lexicon to the New Testament [Гръцко-английски речник на Новия завет] / Revised and enlarged by Thomas Sheldon Green. – New York : John Wiley & Sons, 1889. – 208 p.

183. Grey, Henry (1827–1861). Anatomy : Descriptive and surgical [Анатомия : Описателна и хирургическа] / Henry Grey ; The drawings by Henry Vandyke Carter (1831–1897). – A new American from the [11] Eleventh English edition : Revised and re-edited with additions by William W. Keen. – Philadelphia : Lea Brothers & Co., 1887. – 1100, 4 p.

Показалец с.1065–1100.

184. Grumbine, Jesse Charles Fremont (1861–1938). Auras and colors : An Esoteric System of Teaching Concerning Halos, Aureolas and the Nimbus [Аура и цветове] / J. C. F. Grumbine. – Siracuse, N. Y. : Order of the With Rose, 1900. – 72 p.

185. Hartshorne, Henry (1823–1897). The practical Household Physician: A Cyclopedic of Family Medicine... [Практичен домашен лекар : Енциклопедия на семейната медицина...] / Henry Hartshorne. – Philadelphia, PA; Chicago, Illinois; Syracuse, N. Y. : John Winston & Co., 1891. – 971 p. : 4 leaves of plates ill.

Показалец с. 921–971.

186–205. Heindel, Max (1865–1919). Rosicrucian Christianity [in 20 lectures] [Християнството на Розенкройцерите] / Max Heindel. – Seattle : Rosicrucian Fellowship Auditorium, 1909. – (Serie ; № 1–20)

Всяка брошура от серията с отделно заглавие.

206–230. The Historian's History of the World. [История на света] : Т. 1–25. – 2. изд. – London/New York : The history Association, Henry Smith Williams, 1907.

1. Prolegomena : Egypt : Mesopotamia. – 638 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

Bibliogr. p. 629–637.

2. Israel : Phoeicia : Western Asia : Ancient India : Ancient Persia. – 666 p. : with Ill., 2 pl. col. geogr. maps.

Bibliogr. p. 663–666.

3. Greece to the Peloponnesian War. – 650 p. : with black and white and col. drawings, 2 pl. col. geogr. maps.

4. Greece to the Roman Conquest. – 640 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

5. The Roman republic. – 656 p. : Ill., 1 pl. col. geogr. map.

6. The Early Roman Empire. – 672 p. : with black and white and col. drawings, 1 pl. col. geogr. maps.

Bibliogr. p. 645–672.

7. The Later Roman Empire. – 661 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

8. Arabs crusades papacy. – 651 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

9. Italy. – 672 p. : Ill., 1 pl. col. geogr. map.

Bibliogr. p. 639–672.

10. Spain : Portugal. – 655 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

Bibliogr. p. 637–655.

11. France, 843–1715. – 656 p. : with black and white and col. drawings, 1 pl. col. geogr. maps.

12. France, 1715–1815. – 653 p. : with col. ill.

13. France, 1815–1904. – 654 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

14. Netherlands : Germany. – 661 p. : with black and white and col. drawings, 1 pl. col. geogr. maps.

15. Germany (concluded). – 662 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

Bibliogr. p. 620–638.

16. Scandinavia : Switzerland. – 662 p.: with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

17. Switzerland : Russia. – 662 p. : with black and white and col. drawings, 1 pl. col. geogr. maps.

18. England to 1485. – 640 p. : with black and white and col. drawings, 1 pl. col. geogr. maps.

19. England, 1485–1642. – 643 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.

20. England, 1642–1791. – 663 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.
 21. Scotland : Ireland : England since 1792. – 670 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.
 22. British Colonies : The United States. – 654 c. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.
 23. The United States : Spanish America. – 686 c. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.
 Bibliogr. p. 671–686.
 24. Turkey – Minor : Eastern states : China – Japan. – 672 p. : with Ill., 1 pl. col. geogr. map.
 25. Index. – 662 p.
 1. изд. 1904.

231. Hollander, Bernard (1864–1934). The mental functions of the brain : An investigation into their localization and their manifestation in health and disease [Психичните функции на мозъка...] / Bernard Hollander. – London : Grant Richards, 1901. – XVIII, 512 p., XXIV leaves of plates : ill. , ports.
 Именен показалец с. 499–512.

232. Huxley, Aldous (1894–1963). An encyclopedia of pacifism. [Енциклопедия по пацифизъм] / Aldous Huxley. – N. Y. : Harper & Brothers, 1937. – 104 p.

233–237. Jackowska, Suzanne d’Olivera. Les Cloches de Noel... / Suzanne d’Olivera. – Квебек (Канада), 1936.

5 отд. свитъка с ноти и текст.

Всеки свитък с дарствен надпис от авт. с дата 6 apr. 1938 г.

238. Jevons, William Stanley (1835–1882). The state in relation to labour [Държавата по отношение на труда] / W. Stanley Jevons ; With an Introduction by Francis W. Hirst. – 4. ed. – London : Macmillan and Co., 1910. – XVIII, 176 p.

С каталог на издателя, с.175–176; 1. ed. 1887.

239. Junosza-Olszakowski, Aleksander (1902–1977). Ponad Zycie I śmierć : Powiesc [Повече от Живот и смърт : Повест] / Aleksander Junosza-Olszakowski. – Poznan : Gustowski i Wojciechowski, 1939. – 224 p.

240. Kokin, Ivo (1882–1946). Duet [Дует : Поезия] / Ivo Kokin. – Zagreb : Tiskara Adolf Engel, 1922. – 64 p.

Истинското име на авт. Ivo Hengster.

С посвещение на хърватски език и с автограф.

241. Krestanov, Ivan Haralampiev (1890–1966). Bulgara antologio : Prozo kaj poezio [Българска антология : Проза и поезия] / Ivan H.

Krestanov ; Kun antaaparolo de At. D. Atanasov. – Sofia : Esperanto Biblioteko, 1925. – 247 p. : 1 portr.

242. Krishnamurti, Jiddu (1895–1986). The pool of wisdom : Who Brings the Truth : By What Authority : [And] Three poems [Океанът на мъдростта] / J. Krishnamurti. – Holland : The Star Publishing Trust, 1928. – 100 p.

243. Lahee, Henry Charles (1856–1953). The grand opera singers of today : An account of the leading operatic stars who have sung during recent years, together with a sketch of the chief operatic enterprises [Големите съвременни оперни певци] / Henry C. Lahee. – 2. ed. – Boston : The page company publishers, 1917. – X, 462 p. : with [48] portr.

Показалец с. 453–461; 1. изд. 1912.

244. Letellier, Albert. La Teinture et L'impression expliquées par la Chimie [Обяснение на химичното багрене и щамповане] / Albert Letellier. – Paris : J. Hermann, 1924. – 608 p.

245. Lodge, Oliver Joseph (1851–1940). The romanes lecture : Modern views on matter [Годишна публична университетска лекция : Съвременни възгледи за материята] / Oliver Lodge . – New ed. – Oxford : Clarendon Press, 1907. – 24 p.

1. ed. ?

2. ed. 1903.

246. Nouveau petit Larousse illustré : Dictionnaire encyclopedique [Нов малък Ларус : Енциклопед. речник] / Sous la direction de Claude Augé et Paul Augé. – Paris : Librairie Larousse, 1937. – 1771, 14 p.

1. ed. 1924.

247. Osburn, William Jr. (1793– ?). Hebrew-English lexicon : containing all the hebrew and chaldee words in the old testament scriptures, with their meanings in English [Еврейско-английски речник, съдържащ всички еврейски и халдейски думи в старозаветните писания, с техните значения в англ. ез.] / Main author William Jr. Osburn. – London, Samuel Bagster and sons, [1882 ?]. – VIII, 287, VIII p.

С каталог на издателя в края на кн.; 1. изд. 1844.

248. Papus (1865–1916). ABC illustré d'occultisme : Premiers éléments d'études des grandes Traditions initiatiques [ABC илюстриран окултизъм] / Papus. – Paris : Dorbon-Aine, 1922. – 438 p. : 219 figures et tableaux.

Папуос - псевдоним на Жерар Д'Анкос (Gerard Encause).

249. Pemberton, Max (1863–1950). The iron pirate (Железният пират) / Max Pemberton. – London, 1930. – 246 p.

250. Poor, Katharine Hillwood. The Voice of Ilion [Гласът на Илион] / Katharine Hillwood Poor. – S.l., 1923. – 80 p.

251. Rauber, Marie. Principes et exercices de composition française [Принципи и упражнения за композиция във френски език] / M. Rauber. – 3. corr. ed. – Paris, s.a. – 304 p.

1. изд. 1891.

252. Remsen, Ira (1846–1927). The Elements of chemistry : A text-book for beginners [Химия за начинаещи] / Ira Remsen. – [2. изд.]. – New York : Henry Holt and Co., 1892. – X, 272, 8 p. – (American science series : Elementary course)

С каталог на издателя в края на кн.; 1. изд. 1887.

253. Sleini, Indrikis (1888–1953), Merija **Sleini** (1895–1982). Dzintarzeme – dzimtene : Latvijas dabas un kulturas verojumi [Dzintarzeme – родно място: Латвийски природни и културни наблюдения] / Indrikis Sleini, Merija Sleini. – Riga : Valtera un Rapas, 1937. – 222 lapas un il.

254. Stevens, Arthur Albert (1865–1944). Modern materia Medica and Therapeutics. [Хомеопатия] / A. A. Stevens. – 4. ed. – Philadelphia/London : W. B. Saunders Co., 1906. – 670, 16 p.

Др. изд. 1905.

255. Strachey, John (1901–1963). The coming struggle for power [Настъпващата борба за власт] / John Strachey. – N. Y. : The Modern Library, 1935. – 412 p.

Авт. познат и като Evelyn John St. Loe Strachey; 1. изд. Лондон, 1932.

256. Warner, William John (1866–1936). Cheiro's memoirs : The reminiscences of a society palmist, including interviews with King Edward the Seventh, W. E. Gladstone, C. S. Parnell...and others [Мемоарите на Чейро] / Cheiro. – 2. ed. – London : William Rider, 1912. – XVI, 214 p. : with 22 ill. ; 21 cm

Cheiro (pseud.) on William John Warner; 1. изд. Филадельфия, 1912.

257. Webster's international dictionary of the English language [Международен речник на Уебстър на английския език] / Noah Webster (1758–1843). – 4. corr. et enlarg. ed. by Noah Porter. – Springfield, Mass. : G & C. Merriam Co., 1892. – VIII f. col. flags: 1f. portr. : XCVIII, 2015 p. : ill.; 30x22 cm

Показалец с.1687–2015; С жълта кожена подв.

1. ed. 1864.

2. ed. 1879.

3. ed. 1884.

258. Wells, R.B.D. How to read character by the aid of pathognomy; or the signs which are manifested by the human system in motion: As by the walk or gait, tones of the voice, form of the body, the mode of shaking hands, temperamental conditions, dress, etc. [Как да четем характера с помощта на патоанатомията...] / R.B.D. Wells. – London : Fred. R. Spark, 1881 (London : Printer and bookbinder, Express office Leeds). – p. 120–232.

Показалец, с. 228–232; Частта обхваща № 86–176 от изд. на поредицата.

259. Zoism. [Зоизъм]. A course of instruction in the Philosophy and Practice of the Higer Mental Science for the Attainment of Healt, Happiness and Spiritual Peace : In 10 lessons. – London, 1900–1901. – 44 p.

Ω

122

P. K. Dunoff 50

THE VIOLIN:

ITS FAMOUS MAKERS AND THEIR
IMITATORS.

BY

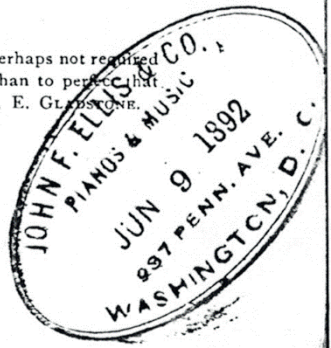
GEORGE HART.

WITH

SEVERAL WOOD ENGRAVINGS FROM PHOTOGRAPHS OF
THE WORKS OF STRADIVARIUS, GUARNERIUS
AMATI, AND OTHERS.

"To perfect that wonder of travel—the locomotive—has perhaps not required
the expenditure of more mental strength and application, than to perfect that
wonder of music—the Violin."

W. E. GLASSGORE.

Виолата, 1893. С личен подпис на П. Дънов.

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

ИИСУСА ХРИСТА,

ВѢРНО И ТОЧНО ПРѢВЕДЕНЪ ОТЪ ПЕРВООБРАЗНО-ТО.

*Всѣхъ китъ думи Господни съ вѣрни и истини,
и блаженъ е вѣрки кой прочъ восприема и пазитъ,
неговата душа нече даде въ лишение, защото сами
Господъ не при самъ стѣва въ неговото сродѣ.
Това кѣто Господъ е казавъ, то е за наше спасение,
Неговото слово съзвѣда сподѣици дѣхони, и имѣе
тѣмъ влощитъ отъ вѣсти. Господъ говори на сърдце
и дава утѣрени на душѣ за свѣтъ и истина; тѣмъ
идѣва свѣтъ на душѣ и правѣ имѣто се
поплати ней. Господъ управява сърдце и прѣсвѣтава чистѣ.
Вначетѣ Господне е свѣтъ на душѣта; а имѣти
Господне, найто издѣлене. Тотѣ думитъ Господни и
неговитъ обещанѣ; тѣмъ не направѣ своето слово да
се зѣдѣт. Прѣзобавѣ го на вѣтко мѣсто, и на вѣтко вѣтъмъ, да се
това е удобнѣ нему. Блаженъ е който вѣрѣва, който се
пазѣва на Господа и който го люби; тѣмъ е ситѣ вѣстѣ.*

ВІЕННА

ПЕЧАТАНЪ ОТЪ АДолФЪ ХОЛЦХАУЗЕНЪ

ЗА

БРИТАНСКО-ТО И ИНОСТРАННО БИБЛЕЙСКО ОБЩЕСТВО.

1885.

Библия, Виена, 1885. С текст от П. Дънов на с. 817.

the Bible

THE
HOLY BIBLE,
CONTAINING THE
OLD AND NEW-TESTAMENTS:
TRANSLATED OUT OF
THE ORIGINAL TONGUES;
AND WITH
THE FORMER TRANSLATIONS DILIGENTLY COMPARED
AND REVISED.

NEW YORK:
AMERICAN BIBLE SOCIETY,
INSTITUTED IN THE YEAR MDCCCXVI.

1884.

[*Minion*, 18mo.]

Библия, Нью Йорк, 1884. Дар от Howard F. Brown.

36

На Учителя П. Димков
За знака на издателна фирма "Факел"
От автора

НАРЖЧНИКЪ

29. IX 1939.
София.

по

ПРИРОДНО ЛЪКУВАНЕ И ЖИВЪЕНЕ

ЧЕТВЪРТО КОРЕННО ПЕРЕРАБО-
ТЕНО И ДОПЪЛНЕНО ИЗДАНИЕ

ВЪ 3 ТОМА, 220 КАРТИНИ И 9 ТАБЛИЦИ

ТОМЪ ПЪРВИ

ЧАСТИ I и II

СЪСТАВИЛЪ: **П. ДИМКОВЪ**
полковникъ о. з.

Съ предговоръ отъ
Д-ръ мед. Кирилъ Йордановъ
Редакторъ сп. „Природолѣчение“

— „Ще извърша престъпление,
ако днесъ не направя всичко, щото
природното лѣкуване да се постави
на висотата, която заслужава“.

Д-ръ Вагнеръ
Водача на германскитѣ природни лѣкари

ИЗДАНИЕ НА КНИГОИЗДАТЕЛСТВО „ФАКЕЛЪ“ — СОФИЯ
1939

Автограф от П. Димков.

БІБЛІЯ

с і р ъ ч ь

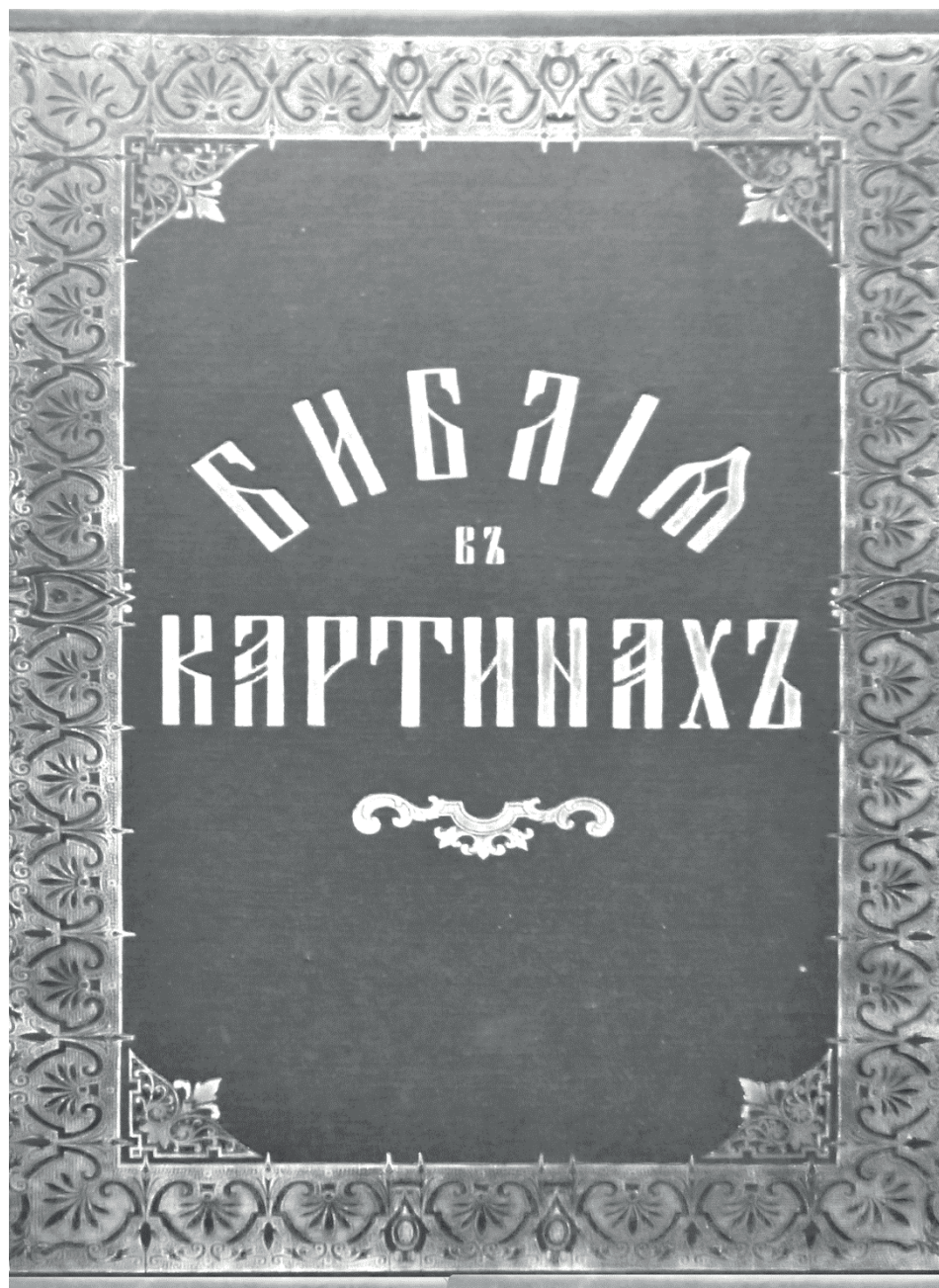
КНИГИ СВЯЩЕННАГО ПИСАНІА

ВѢТХАГО ꙗ НОВАГО ЗАВѢТА.

МОСКВА.
ВЪНОДАЛЬНАА ТЪПОГРАФІА.
ѡц.

Библия, Москва, 1900

Библия в картинах, 1901

107

THE ANALYTICAL REFERENCE BIBLE

Containing Four Valuable Aids to the Student of the Word of God

THE HOLY BIBLE

With Marginal Notes and Analytical References

COMPREHENSIVE BIBLE HELPS

In Alphabetical Order, Edited by
PHILIP SCHAFF, D.D., LL.D.

THE WHOLE BIBLE BY SUBJECTS

A Complete Analysis, Edited by
ROSWELL D. HITCHCOCK, D.D., LL.D.

With Alphabetical Index

AND

CRUDEN'S CONCORDANCE

Edited by JOHN EADIE, D.D., LL.D.

EMBELLISHED WITH ILLUSTRATIONS AND MAPS

FUNK & WAGNALLS COMPANY
NEW YORK AND LONDON

The Analytical Reference Bible, 1918

ANATOMY,
DESCRIPTIVE AND SURGICAL.

BY
HENRY GRAY, F.R.S.,

FELLOW OF THE ROYAL COLLEGE OF SURGEONS; LECTURER ON ANATOMY AT ST. GEORGE'S
HOSPITAL MEDICAL SCHOOL.

THE DRAWINGS BY H. V. CARTER, M.D.,
LATE DEMONSTRATOR OF ANATOMY AT ST. GEORGE'S HOSPITAL.

WITH ADDITIONAL DRAWINGS IN LATER EDITIONS.

EDITED BY
T. PICKERING PICK,

SURGEON TO, AND LECTURER ON SURGERY AT, ST. GEORGE'S HOSPITAL, SENIOR SURGEON, VICTORIA
HOSPITAL FOR CHILDREN; MEMBER OF THE COURT OF EXAMINERS,
ROYAL COLLEGE OF SURGEONS OF ENGLAND.

A NEW AMERICAN FROM THE ELEVENTH ENGLISH EDITION.

THOROUGHLY REVISED AND RE-EDITED WITH ADDITIONS

By WILLIAM W. KEEN, M. D.,

PROFESSOR OF SURGERY IN THE JEFFERSON MEDICAL COLLEGE OF PENNSYLVANIA; PROFESSOR OF ARTISTIC
ANATOMY IN THE PENNSYLVANIA ACADEMY OF THE FINE ARTS; FORMERLY PROFESSOR OF SURGERY
IN THE WOMAN'S MEDICAL COLLEGE OF PENNSYLVANIA AND LECTURER ON ANATOMY IN
THE PHILADELPHIA SCHOOL OF ANATOMY; SURGEON TO ST. AGNES' HOSPITAL;
FELLOW OF THE COLLEGE OF PHYSICIANS OF PHILADELPHIA, ETC.

TO WHICH IS ADDED

LANDMARKS, MEDICAL AND SURGICAL.

By LUTHER HOLDEN, F.R.C.S.

WITH ADDITIONS BY WILLIAM W. KEEN, M. D.

PHILADELPHIA:
LEA BROTHERS & CO.
1887.

Henry Grey. Anatomy, 1887

21

WEBSTER'S
INTERNATIONAL DICTIONARY
OF THE
ENGLISH LANGUAGE

BEING THE AUTHENTIC EDITION OF
WEBSTER'S UNABRIDGED DICTIONARY

Comprising the issues of 1864, 1879, and 1884

*NOW THOROUGHLY REVISED AND
ENLARGED UNDER THE SUPERVISION*

OF

NOAH PORTER, D. D., LL. D.

Of Yale University

WITH A VOLUMINOUS APPENDIX

SPRINGFIELD, MASS.
PUBLISHED BY G. & C. MERRIAM COMPANY
1892

Websters...., 1892

1761

THE
HISTORY
OF
THE DECLINE AND FALL
OF THE
ROMAN EMPIRE.

BY
EDWARD GIBBON, ESQ.

WITH NOTES,
BY THE REV. H. H. MILMAN,
PREBENDARY OF ST. PETER'S, AND RECTOR OF ST. MARGARET'S, WESTMINSTER

A NEW EDITION,
TO WHICH IS ADDED
A COMPLETE INDEX OF THE WHOLE WORK.

IN FIVE VOLUMES.

VOL. III.

PHILADELPHIA :
PORTER & COATES,

The Historian's History of ..., 1907

Duet.

Teško onom ko je viko
zanos krunit idealom,
jer mu vjere ne da niko
trovan ko je bratskim jalom.

S tog u bolu gledam Jalu
gdje mi uzdah nijemo tone,
tajnu duše dajem valu,
srce hoće da mi klone.

I dok nad mi hrli k struji
s koje voda šumom bruji,
samo jedan val joj hajje,

utjeha mi melem daje
zujéći u brzom lijetu :
„Vjeruj, vjeruj svom duetu!“

Ko u zbirci traži
Gevija vjestina
kralji ne čita, jerbo se njeg nije;
Lanus onaj znaće cijevib, jg volina
Ko u jadr svome tuoti bol varuue je
Kokin

